

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din (za ino-
zemstvo: 210 din), za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din. Tedenska
izdaja za celo leto 60 din.
Plača in tožise v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 122.

Uredništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ulica 23. Tel.
25-52. Uprava: Gregor-
čičeva ul. 27. Tel. 47-61.
Rokopisov ne vračamo. —
Račun pri poštni hranil-
nici v Ljubljani št. 11.953.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek,
sreda in petek

Ljubljana, petek 25. oktobra 1940

Cena posamezni številki 1.50

Kdo bi bil naslednik?

Vse kaže, da se naša javnost še vedno ne zaveda, kako velike spremembe se dogajajo po svetu in kako bodo te nujno povzročile tudi pri nas znatne spremembe. Drugače res ni mogoče razumeti postopanja nekaterih naših ljudi, in nikakor ne redkih, ki se gibljejo še nadalje v natančno istih mejah svojega ozkega horizonta ko prej, ko so bile na svetu razmere še čisto drugačne. Med te ljudi, ki ne morejo uvideti sile novih dogodkov in ki nočejo razumeti, da postavlja novi čas tudi nove naloge, spadajo tudi oni, ki bi po vsej sili zarrili nekega meglenega pojma o združni državi hoteli uničiti slovensko trgovino. Ti kratkovidneži nikakor ne pomislijo nato, kaj bi nastalo, če bi se njih namere res uresničile. Tako popolnoma so zaverovani v svojo priljubljeno misel, da niso več sposobni za objektivno sodbo.

In zato ne vidijo, da se dogodki razvijajo čisto drugače, kakor pa oni mislijo in žele. Če bi se posrečila njih namera, da bi bila slovenska trgovina uničena, ali res mislijo, da bi bile nabavljane zadrage in konsumi veseli dediči? Stvar je v resnici čisto druga. Po svetu in tudi pri nas se pripravlja oz. že izvaja vedno večja koncentracija podjetij. To pa pomeni, da prihajajo do moči in vpliva veliki kapital oz. velike politične formacije, ki vladajo v državah. Združništvo pa ostaja še nadalje na svojem podrejenem mestu kot sila, ki ima višek svojega razvoja že za seboj.

Za nas, ki smo majhen narod brez velikih kapitalov pa je v tem razvoju še posebno velika nevarnost. Kajti veliki kapital, ki bi nasledil našo trgovino, bi bil le v neznatni meri naš, v veliki večini pa tuj. Mi ne bi izgubili le važne gospodarske panoge, temveč tudi silno važno narodnostno postojanko.

Da ni naše mnenje prav nič pretirano ali neupravičeno, dokazuje razvoj dogodkov v zunanji trgovini. Ta se vedno bolj centralizira. Polagoma se bodo iz centralne določali kontingenti, njih razdelitev ter centrala bo tudi odločala, kdo se more v bodoče registrirati v register izvoznikov in kdo ne. Popolnoma iste tendence se uveljavljajo tudi v uvozi trgovini. Krog uvoznikov se bo vedno omejeval in marsikateri trgovec bo moral opustiti svoje poslovanje, prav tako pa tudi marsikateri zadruga. Kaj pa preha odločilna beseda na velike, je za majhne vedno manj prostora.

A tudi v naši notranji domači trgovini se monopolistične tendence pojavljajo vedno močnejše. Vedno več predmetov se odteguje svobodni trgovini, vedno nove prodajne centrale nastajajo. Centrale pa pomenijo osredotočenje trgovine v ozkem krogu, v katerem ima kapitalna moč posameznikov ali pa njih politična moč odločujočo besedo.

Če smo Slovenci realni politiki, se moramo zavedati, da pomeni za nas ta centralizacija trgovine silno resno nevarnost, da bo naše soočanje pri glavnih poslih vedno slabše. Nepristano bo za nas rasla nevarnost, da zaidemo v vedno večjo odvisnost od močnejših.

Takšen je razvoj, če ga gledamo brez vseh predsodkov. Če pa je razvoj takšen, potem iz tega nujno sledi za nas vse dolžnost, da strnemo svoje vrste, da bomo skupno obranili pozicije, ki jih imamo. V trdni slogi se nam to še more posrečiti. Če pa bomo nadaljevali svoje zaprašene prepire, če bomo delali še naprej kakor da se ni nič spremenilo na svetu, bomo nakrat izrinjeni tudi z zadnje pozicije.

Zato pa je le znak skrajne kratkovidnosti, če kdo hujša proti naši trgovini in če želi njen pro-

pad. Naj si vendar ne domišlja, da bo on veseli dedič. Ta sedi čisto drugje in ta se na dediščino tudi mnogo skrbneje pripravlja, kakor pa mislijo hujšaki proti trgovstvu glede na posledice svojega škodljivega delovanja.

Če kdaj, je danes potreba složnega dela posebno velika. Ta potreba pa ne velja le za politično složno delovanje, temveč zlasti še za gospodarsko, kajti zadnji vzrok vseh sedanjih velikih dogodkov je vendarle gospodarski. Zato je od temelja napačno delati razprtije med stanovi, zlasti

med gospodarskimi, temveč je med njimi še prav posebno potrebna čim večja sloga, in sicer tako dolgo, dokler si vsi skupaj ne priborimo jamstva, da bo slovenska trgovina ostala, če pa preneha, da bodo nasledniki le iz naših vrst. V tem je danes najodličnejša naloga nas vseh, dočim je gonja proti trgovstvu le žalostna slika naše nezrelosti in naših obupno malenkostnih razmer. V malih in brezpomembnih prepirih pozabljamo na največje stvari in zadeti nas more katastrofa, če se ne bomo kar hitro spametovali.

Težki časi so nastali za vse gospodarstvo, a najtežji za malo in srednjo trgovino. Zato pa ta potrebuje zaščite in pomoči, ne pa demagoške gonje in nerazumevanja za njene potrebe. V interesu vsega našega gospodarstva in vsega našega naroda je, da ostane naša trgovina krepka in v nacionalnih rokah! V tem smislu naj postopajo tudi oblasti!

Vest o sindikaliziranju gospodarstva

»Jugoslavanski Kurir« z dne 21. oktobra je objavil naslednjo vest:

»Jug. Kurir« doznava z dobro informirane strani, da se na nekaterih odločujočih mestih proučuje vprašanje izvedbe sindikatov v vsem našem gospodarstvu. Po nekih intencijah ni izključeno, da se izvede sindikaliziranje celotnega našega gospodarstva. Ta organizacija gospodarstva bi se izvedla s pomočjo treh sindikatov: sindikata industrije, sindikata trgovine in sindikata obrta. Kot zveza med temi gospodarskimi panogami bi se ustanovila zveza vseh treh sindikatov. V tem primeru bi gospodarske organizacije kakor so zbornice in zveze industrijskih podjetij prenehale ali pa bi imele čisto administrativno vlogo.

Te vesti ne moremo priobčiti vsaj brez nekaterih kratkih pripomb. Pri nas se v resnici vedno silno rado eksperimentira. Še nikdar pa niso dali ti eksperimenti dobrih rezultatov. Nameravani eksperiment pa bi se še posebno slabo obnesel. Ker kaj bi bil njegov končni efekt? Organizacije, ki so se dobro obnesle, ki imajo veliko tradicijo, bi prenehale v korist organizacije, ki bi se šele morala ustanoviti in za katero nihče ne ve, kako bi funkcionirala. Znovi bi se povečal upravni aparat, povečali stroški, izdajali novi predpisi, ne da bi bilo za vse to dejanske potrebe. Pri tem pa je treba poudariti še eno: Niso danes gospodarske organizacije krive, če ne morejo sodelovati tako, kakor bi hotele, temveč krivda je na tistih, ki neprestano posegajo v njih delo. Niso pa brez krivde niti oni, ki ne upoštevajo v zadostni meri predlogov gospodarskih organizacij. Čisto drugod je krivda, če bi bila res potrebna reorganizacija gospodarskih organizacij. — V svoji zadnji številki je »Jug. Kurir« sicer svojo vest demantiral, vendar pa so naše pripombe vseeno umestne, ker je gotovo, da je bila ta namera precej možna in je še danes.

Nerednosti pri našem sadnem izvozu

Po poročilih, ki jih je prejel Prizad od našega trgovskega delegata na Dunaju, prihajajo jabolka od naših izvoznikov na dunajski trg v takšnem stanju, da se prodajajo po mnogo nižji ceni, kakor pa je bila določena. Namizna jabolka se sprejemajo kot industrijska jabolka in nekatere pošiljke so dosegle samo ceno 13 RM za 100 kg. To silno škoduje renomeju našega sadja in zato so ostala brez uspeha vsa prizadevanja, da bi se cena naših namiznih jabolok zvišala na 35 RM. Bolje bi bilo, da bi ustavili sploh vsak izvoz jabolok, kakor pa da pošiljamo takšna jabolka na tuje trge.

Kako je danes v trgovini Ukrepi oblastev so skoraj vedno zakasneli

Kdor gleda samo lepe in svetle izlozbe trgovin, a se ne potrudi, da bi dognal, kako se razvija trgovina izza teh izloz, ta ima čisto napačno sliko o današnji trgovini, temu se niti ne sanja, kako težak boj za obstanek vodita zlasti mali in srednji trgovci. To nepoznanje dejanskega položaja trgovine je tudi eden glavnih vzrokov, da je mogla kljub priznani solidnosti slovenskih trgovcev nastati proti njim ona nelepa gonja, ki je bila najbolj surovo izražena v žalivki, da so trgovci samo zajedavci narodnega gospodarstva. Žalivka, ki je slovenski trgovci pač nikdar ne bodo pozabili! Vsem tem nasprotnikom trgovcev naj navedemo nekaj posebno značilnih slik o stanju trgovine v sedanjih razrvanih časih.

Zakaj ni blaga?

Ena največjih težav današnjega časa je pomanjkanje blaga, ki ga posebno težko občuti trgovci, ker pač trgovina brez blaga sploh živi ne more. Da je nastalo pomanjkanje blaga, je v veliki meri kriva vojna, deloma pa zadene krivda tudi nas same, kakor priča naslednji dogodek.

Nakrat je zmanjkalo v Sloveniji sukanca. Zmanjkalo ga je deloma zaradi špekulacije v Zagrebu in Beogradu, v glavnem pa zato, ker je ustavljen izvoz iz Nemčije in Anglije, iz katerih držav smo v glavnem dobivali sukanec. Neki ljubljanski trgovec je nato naročil sukanec v Švici in tudi sklenil kupčijo. Vendar pa je moral pred tem dobiti od Narodne banke dovoljenje za nabavo potrebnih deviz. Vložil je prošnjo, čakal en mesec, urgiral, interveniral, a vse zaman. Šele po dveh mesecih je dobil dovoljenje, toda le za pol manjšo vsoto, kakor pa je zaprosil. Zadovoljen tudi s tem polovičnim uspehom, je ves vesel naročil sukanec. Toda bilo je že prepozno, ker je med tem izvoz sukanca prepovedala tudi Švica. Tako je ostal trgovec brez sukanca, z njim pa tudi ljudje, ki ga nujno potrebujejo. — Prepočasno poslovanje oblasti je povzročilo pomanjkanje blaga.

To prepočasno poslovanje se vidi zlasti tudi pri kontroli cen. Tako nam je pravil trgovec-manufakturst, da je bil v tekstilni tovarni in kupil neko blago. To blago je bilo pred dobrim letom po 7 din meter, sedaj pa je moral plačati v tovarni 19 din za meter, oblastveno najvišja maksimalna cena pa je bila takrat določena na 15 din. Kaj naj stori trgovec? Če kupi blago, ga nikakor ne more prodajati po maksimalni ceni, ker bi

imel preveliko izgubo. Če pa prodaja blago tudi brez vsakega dobička, je v nevarnosti, da ga kateri ovajalec, katerim so obljubljene nagrade, ovadi in da bo plačal težko denarno globo, vrhu vsega pa bo še zaprt. Človek, ki svoj živ dan ni prišel v nasprotje s paragrafi. Če pa blaga ne kupi, ne more postreči svojim odjemalcem in si uniči eksistenčne pogoje za svojo trgovino! Naj povedo tisti, ki znajo tako lepo govoriti o debelih profitih trgovca, kako naj v tem primeru postopa!

Sploh se redno dogaja, da so ukrepi oblasti prepozni. Cene rastejo mnogo hitreje, kakor pa jih morejo dohitevati uradni predpisi. Komaj je objavljena maksimalna dopustna cena za kateri predmet, je že ta cena zastarala. V dirki med cenami in oblastnimi ukrepi so cene vedno zmagovalke. V veliki večini pa povzročajo dvig cen karteli. Ali pa ste že čitali le o enem samem ukrepu proti kartelom in njih cenam? Ne, o kartelih se ne govori, kakor da jih sploh

ne bi bilo. A tu je eden glavnih vzrokov za dvig cen. Namesto kartelov pa se preganjajo najmanjši trgovci, ki so čisto odvisni od diktata cen, ki ga narekujejo karteli. Menda bodo oblasti nastopile proti kartelom šele takrat, ko bo sploh prepozno.

Značilna za delo oblasti je tudi določba glede mila. Kakor znano so predpisane nove norme za izdelovanje mila. Zaradi pomanjkanja surovin, ki jih uvažamo iz tujine, se bo poslabšala kakovost mila. To je pač posledica vojne, s katero se treba sprijazniti. Ne more pa človek razumeti predpisa, da morajo tovarne v enem mesecu, trgovci pa v dveh mesecih razprodati vse staro milo. Kaj takšen predpis praktično pomeni? Ljudje, ki imajo denar si morejo sedaj nabaviti velike zaloge dobrega mila, revni ljudje pa bodo po dveh mesecih navezani le na slabše milo, ker pač nimajo denarja, da bi si kupovali milo na zalogo. Tako pomeni dejansko prej navedeni predpis poziv h kupičenju blaga!

Kakšne naj bodo cene za staro blago?

Nikjer se ne kaže enostransko pojmovanje trgovine tako kakor pri cenah. Široka javnost in seveda tudi nekatere oblasti so mnenja, da bi moral trgovec tudi v času največjega skakanja cen prodajati vsako blago po ceni, ki jo je plačal. Do kakšnih posledic bi moglo privedi tako pojmovanje, je neki trgovec nazorno razložil na seji nekega občinskega protidraginskega odbora. Izvajal je: Trgovec ima n. pr. starega blaga v vrednosti 100.000 din. Če prodaja to blago po stari nabavni ceni, bo mogel sicer dobiti za blago 100.000 din. Za teh 100.000 din pa bo mogel kupiti le za polovico količine blaga, ki ga je prodal. Če prodaja tudi to blago, bo mogel kupiti le četrtino blaga, ki ga je prvotno imel. Tako se bodo polagoma njegove police izpraznile in na vse zadnje bo imel le eno balo blaga.

Tedaj je zaklical neki železničar: A ta bala bo vredna 100.000 din! Trgovec je odgovoril: To je sicer res! Če je trgovec, ki ni kupil več novega blaga, temveč kupil hišo, ima danes hišo vredno najmanj pol milijona din, naš trgovec, ki je delal, kakor so nekateri zahtevali, pa ima namesto hiše eno samo balo, vso trgovino pa prazno! Ali naj sedaj živi od ene bale?

In drugo vprašanje! Kaj pa takrat, ko cene padajo! Kaj pa naj takrat stori trgovec s svojo edino preostalo balo blaga, ki ne bo več vredna ko morda eno desetino

prejšnje vrednosti. Ali naj takrat trgovec prodaja blago po ceni, po kateri je nabavil blago ali po ceni, ki velja na trgu?

Čudno je to, da bi vsak hotel, da prodaja trgovec staro blago v času dviga cen dalje po stari ceni, sam pa nihče noče tako postopati. Tako se je v teh časih primerilo tudi to, da so ponekod oblasti prodajala staro pšenico, ki so jo nabavila po 150 din, po 3 din. Istočasno pa so hotela predpisati trgovcem, da prodajajo po starih cenah. Menda ni treba o tej dvojni morali napisati še kaj več.

Navedli smo le nekaj praktičnih primerov, kako je danes s trgovino. Naj na zaključek opozorimo samo še na nekaj: Čim manj blaga je, čim večje so težave trgovine, tem več pa je predpisov. Teh pa je že danes toliko, da je samo predpisov o kontroli cen za celo knjigo. In še vedno prihajajo novi ter se spreminjajo stari. Še pravi grob trgovine bodo ti predpisi.

Hkrati pa se vedno očitneje kaže, kako prodira v trgovino na vsej črti veliki kapital in kako postaja položaj malih in srednjih trgovcev vedno obupnejši. Koncentracija trgovine v rokah velekapitala je na pohodu in dosedaj zmagovitem pohodu! Ali so kaj pomislili o tem oni, ki bi najraje z enim zamahom uničili vse slovenske trgovce, ki so skoraj brez izjeme samo naši ljudje, naši nacionalni ljudje?

Na naslov »Večernik«

»Večernik« je pred tedni objavil članek inž. Teržana, v katerem so se hudo žalili slovenski trgovci, češ da so zajedaveci v gospodarstvu. Članek je naravno slovenske trgovce silno razburil in nanj je tudi »Trgovski list« krepko reagiral. Sedaj je »Večernik« objavil posnetek iz enega teh naših člankov ter mu dal naslov »Trgovstvo o združništvu«. Če misli »Večernik«, da je s tem popravil krivico, ki jo je storil trgovcem z objavo Teržanovega članka, mu moramo povedati, da se silno moti. Trgovstvo pričakuje od »Večernika«, da jasno pove, če se solidizira z inženjem inž. Teržana, da so trgovci zajedaveci. Tu je potrebna jasna in odkrita beseda! Z ozirom na »Večernikov« posnetek pa moramo reči, da je že sam naslov članka napaden, ker bi se moral ta pravilno glasi: Trgovstvo o nabavljalnem združništvu.

Sicer pa je vredno pripombe tudi to, da si upa »Večernik« posneti naš članek le kot kronist in da ni reagiral na naš glavni članek.

»Večernik« bi si trud s posnemanjem našega članka mogel prihraniti, če potrebo je le eno, da odgovori, če so trgovci zajedaveci ali ne. Na to vprašanje naj odgovori!

Pogojna prodaja proti nakupu bele moke ni dovoljena

Ministrstvo za trgovino in industrijo je izdalo odlok, s katerim se prepoveduje pogojna prodaja krušne moke, za eno osmino bele moke. Takšna pogojna prodaja krušne moke spada po odloku trgovinskega ministrstva pod uredbno o zatiranju draginje in brezvestne špekulacije. Proti temu odloku je nastopila Zveza združenj mlinarjev, ki zahteva, da velja ta odlok samo za peke, katerim je prepovedana peka bele moke, dočim naj bi bila pogojna prodaja trgovcem dovoljena. Kajti trgovci so dolžni imeti isto blago na zalogi, ko prej. Ker so prej prodajali belo moko, jo morajo prodajati tudi sedaj. Vendar pa stvar ni čisto tako. Trgovci imajo tudi še danes na zalogi belo moko, ne morejo pa je imeti v teh količinah, ko prej, ker je konsum bele moke zaradi pretirane cene silno padel. Kdo pa je kriv te previsoke cene?

60 novih industrij v Srbiji

Beograjski tednik »Zemlja« poroča, da se je letos v Beogradu in Srbiji postavilo oz. se postavlja 60 novih industrij. V tem oziru bo letošnje leto eno najbolj plodnih. Ustanavljajo se industrije olj, masloličnih proizvodov, predelav, kemikalij, metalurgije, mehanike, rudarstva in drugih panog. Ves kapital je domač, v glavnem iz Beograda in Srbije. V prvih 7 letošnjih mesecih je bilo uvoženih strojev za 260 milijonov din, dočim je lani vse leto dosegel uvoz strojev samo vrednost 245,7 milijona din.

Železnice pristale na višjo ceno premoga

Generalna direkcija drž. železnice je definitivno pristala na to, da se zviša cena premoga, ki ga dobavljajo železnici domači premogovniki. Tudi prometni minister je to zvišanje že odobril in sedaj je potrebno samo še pritrditi ministrskega sveta in zvišane cene stopijo v veljavo. Cene se bodo zvišale, kakor se iz zanesljive strani poroča iz Beograda, za 16 do 18 odstotkov v primeri s cenami, po katerih se je dosedaj dobavljala premog železnici.

Seja osrednjega lesnega odseka

Pripravlja se nova organizacija lesnega izvoza

V četrtek dopoldne je bila v Trgovskem domu v Ljubljani zelo dobro obiskana seja Osrednjega lesnega odseka pri Zvezi trgovskih združenj. Sejo je otvoril predsednik sekcije Franjo Škrbec ter takoj prešel na dnevni red.

V svojem zelo zanimivem poročilu je zlasti opozoril na posledice, ki jih bo novo formiranje gospodarstva v Evropi povzročilo tudi za novi lesni trg. Slovenski lesni trgovci morajo gledati na to, da se pravočasno prilagode novim razmeram, ker bi bili sicer v nevarnosti, da bi morali svoje obratovanje opustiti. V resnici se tudi v Jugoslaviji že pripravljajo razne reforme, ki bodo zelo vplivale tudi na slovensko lesno trgovino. To se je že pokazalo na zadnji seji Stalne lesne delegacije. Na tej seji je med drugim predlagala direkcija za zunanjo trgovino, da se smejo v bodoče baviti z lesnim izvozom samo izvozniki, ki so izvozili določeno količino lesa na leto. Ta količina se je hotela določiti tako visoko, da bi bilo 90% slovenskih lesnih trgovcev od lesnega izvoza izločenih. Na protest slovenske delegacije in delegatov iz Sušaka se ta določba še ni sprejela, dočim druge lesne organizacije tej nameri niso nasprotovale, ker je pač edino v Sloveniji lesna trgovina v znatni meri tudi v rokah srednjih ljudi. Drugod je večina le v rokah velikega kapitala.

Bodite pionir

domače industrije,
priporočajte zobno
kremo CIMEAN

Slovenska lesna trgovina je v narodnih rokah in zato tudi ne moremo dopustiti, da bi jo izpodrinil velekapital, ki dostikrat ni niti nacionalen.

Poročal je nadalje o pogajanjih z Nemčijo ter naglasil, da se je sicer posrečilo zvišati prvotno od Nemcev določeno ceno, da pa je končni efekt ta, da so šle cene navzdol, stroški lesnih trgovcev in industrialcev pa navzgor.

Nato je obširneje poročal o nameri, da se ustanove lesne izvozne zajednice. Trgovci se silijo, da se organizirajo v združenja in sindikatih. Nevarnost je, da bi tako postala zasebna trgovina sploh nepotrebna.

Namera je, da se bo vsa lesna trgovina centralizirala v Beogradu, kjer se bodo določevali in delili kontingenti ter izdajala izvozna dovoljenja. Nujno potrebno je zato, da vsi znatno povečamo delo za svojo organizacijo, kajti samo trdna organizacija more obvarovati lesne trgovce, da ne bodo pokopani. To bi bila za ves slovenski narod težka gospodarska škoda, ker ves denar, ki ga zasluži slovenska lesna trgovina, ostaja v deželi, dočim za zaslužek velekapitala tega ni mogoče trdit.

Po predsednikovem poročilu je poročal tajnik dr. Pustišek o vseh važnejših dogodkih po zadnji seji odseka. Njegovo poročilo je bilo zelo izčrpano, pregledno in nad vse zanimivo. Poročal je najprej o delu odseka. To delo trpi le zato, ker

ima odsek premalo dohodkov. — Brez denarja ni danes mogoče dosegati nikakih uspehov. Lesni odsek pa je danes pasiven.

Nato je poročal o seji Stalne delegacije za lesno gospodarstvo.

Navajal je, da je bil dosežen dvig prepovedi izvoza lubja, da pa se sedaj znova govori o zopetni prepovedi tega izvoza.

Poročal je nadalje o seji odbora za celulozni les. Izvoz tega lesa se ovira zaradi papirne in premogovne industrije, ki so zainteresirane na tem, da je les čim cenejši.

Obširno je nadalje poročal o nameravani ureditvi lesnega izvoza. Izvažati bodo smeli le pri Direkciji za zun. trgovino registrirani izvozniki. Namera je bila, da bi se smeli registrirati samo oni, ki so lani izvozili najmanj 2000 kubikov. Nadalje bi moral vsak izvoznik dokazati svojo komercialno usposobljenost. Za nove izvoznike bi bili pogoji še znatno težji. Na ugovor slovenskih zastopnikov se je odločitev o tem vprašanju odložila. — Nujno je, da vsa združenja odgovore na okrožnico Osrednjega odse-

ka in pošljejo zahtevane podatke, ker sicer Osrednji odsek ne more z uspehom braniti njih interesov.

Poročal je nadalje o prepovedi okroglice ter podrobneje o pogajanjih z Nemčijo, o nameravanih izvoznih zajednicah ter o vseh drugih vprašanjih, ki so se obravnavala v zadnjem času.

Po njegovem poročilu se je razvila daljša debata, v katero so posegli skoraj vsi člani odseka.

Najprej se je razpravljalo o zvišanju članarine. Potreba zvišanja zlasti za močnejše firme se je poudarjala od vseh članov. Izvolil se je poseben odbor, ki bo rešil to vprašanje.

Stvarno se je nato razpravljalo tudi o vseh drugih vprašanjih in o potrebah lesne trgovine, ki trpi danes tudi zaradi pomanjkanja vagonov. Nov način lesnega gospodarstva se pripravlja in slovenski lesni trgovci bodo pazili, da se bodo pravočasno prilagodili novemu načinu.

Seja je trajala polne tri ure ter je bila vseskozi pozitivna.

Lesni dogovor z Nemčijo

Med Stalno delegacijo lesnega gospodarstva v kraljevini Jugoslaviji, Beograd, in med Reichsstelle für Holz, Hauptabteilung II, Berlin, so bile dne 17. oktobra na Dunaju dogovorjene za uvoz rezanega in tesanega lesa iz Jugoslavije v Nemčijo (in das Deutsche Reichsgebiet) tele okvirne cene:

1. Smreka in jelka, čista in pol-čista, ostrorobna, paralelna žamana, deske in plohi, 3—6 m dolžine, povprečno 4 m dolžine

a) 10—16 cm širine . . . 52—60
b) 17 cm in več širine kratice 1—2,75 m dolžine, povprečno 1,70 dolžine, od 10 cm širine dalje . . . 43—49

2. Grede, tramovi, dimenzijski les, les za gradbo vagonov, ostrorobni, paralelna žamani, brez gnilobe in razbitega . . . 38—45

Pribitek za gradbeni les po spisku RM 2— za m³.

3. Late (remeljni) ostrorobno žamani, brez gnilobe in razbitega,

a) od 3 m dolžine naprej . . . 35—42
b) pod 3 m dolžine . . . 26—30

4. Tesani trami, smreka, jelka, od 8 × 8 cm in od 4 m dolžine dalje . . . 27—29

5. Smreka, jelka kakor padla od žage, brez gnilobe in razbitega, ostrorobna, paralelna žamana,

a) deske in plohi, 3 do 6 m dolžine, s povprečno dolžino 4 m, od 10 cm širine dalje . . . 40—46

Za debelino 12 do 15 milimetrov se daje pribitek 15% na osnovno ceno.

b) 9 do 23 angleških čevljev in daljši, 4 do 7 angleških col širine ali po želji kupca še širše, od 7/8 angleških col dalje debeline . . . 40—46

6. Deske za zaboje 0,75 do 2,75 dolžine od 8 cm širine dalje, povezane, obsekane in ostrorobne . . . 30—35

Vse cene se razumejo franko vagon jugoslovansko-nemška meja, prosto izvoza, ali franko šlep jugoslovansko-donavsko pristanišče izvoza prosto.

Eventualno zvišanje prevoznine ali izvozne carine, ki bi nastopilo med trajanjem pogodbe na jugoslovanski strani, gre v breme prodajalca.

Gornji dogovor velja do dne 31. marca 1941. Ureditev se nanaša na sklepe, za katere je bila vložena prošnja za podelitev deviznega dovoljenja do 31. marca 1941 pri Reichsstelle für Holz, Hauptabteilung II, Berlin.

Politične vesti

Senzacija zadnjih dni so pogajanja, ki jih je začel podpredsednik francoske vlade Laval z Nemci in njegov sestanek s Hitlerjem. Podrobnejši informaciji o vsebini te razgovorov še ni, temveč se poročajo samo vesti raznih časopisnih agencij, ki bodo najbrže več ali manj točne, vendar pa ne popolne. V naslednjem naj zabeležimo nekaj teh vestí.

Po švicarskih poročilih sta Nemčija in Italija predložile Franciji naslednje mirovne pogoje: 1. Francija odstopi Nemčiji Alzacijo in Loreno, Italiji pa Nico (po nekih drugih vesteh tudi Korziko). 2. Tunis se razdeli med Francijo in Italijo, dočim Alžir ostane Franciji. 3. Del Maroka (severni) odstopi Francija Španiji. 4. Vse druge francoske kolonije v Afriki pridejo pod skupno upravo Francije, Nemčije in Italije. 5. Indokino odstopi Francija Japonski. 6. Vse svoje vojne brodogradne odstopi Francija Nemčiji in Italiji ter da na razpolago Nemčiji in Italiji tudi vse

svoje oborožene sile v Afriki, da jih uporabita v boju proti Angliji. 7. Če Francija te pogoje sprejme, je Nemčija pripravljena izprazniti večji del zasedene Francije in tudi tako imenovano »zaprto ozemlje«, vendar pa ostanejo pristanišča ob Rokavskem prelivu še nadalje v posesti Nemčije.

Ko je prišel podpredsednik vlade Laval te predloge, je takoj o njih sklepala francoska vlada. Kakor se poroča, so se izjavili proti tem predlogom maršal Petain, gen. Weygand ter večina ministrov. Laval, mornariški minister Darlan in pa zun. minister Baudoin pa so tudi po odklonitvi predlogov še nadalje zagovarjali nemške predloge. Maršal Petain in Weygand so odklonili te predloge predvsem iz strahu, da bi se v primeru sprejema predlogov priključile generalu De Gaulleu vse francoske kolonije.

Laval se je nato vrnil v Pariz ter predložil Nemcem protipredloge, ki jih je izdelal maršal Petain. Kaj vsebujejo ti protipredlogi, še ni znano. Pripomniti pa je treba, da tudi prej navedeni mirovni predlogi niso avtentični, ker še ni bil o pogajanjih za mir med Francijo in Nemčijo izdan nikak uradni kominike. V Vichyju je izšel le

kratek komentar, ki pravi, da so ta pogajanja najvažnejši dogodek po sklenitvi premirja in da bodo ta pogajanja odločila o bodočnosti Francije.

Francoski zun. minister Baudoin je dal ameriškim novinarjem izjavo, v kateri je naglasil, da je Francija pripravljena sodelovati s celinske Evrope. Francija je v zadnjih 50 letih trikrat doživela sovražni vpad v svoje ozemlje in je zato odkritosrečno za mir. Novi francoski režim bo brez pridržkov podpiral novo organizacijo Evrope, ki bo evropska in pravem pomenu besede. To pomeni nadalje, da bo Francija zgradila svoje lastno gospodarstvo na novi podlagi. Glede židov je izjavil, da ne bodo mogli biti ti več na vodilnih mestih, da pa ukrepi proti njim ne bodo imeli plemenskega značaja. Končno je izrekel upanje, da bodo Združene države Sev. Amerike razumele položaj Francije in ji ohranile svoje simpatije.

Franc. zun. minister Baudoin je nadalje izjavil po avdienci pri maršalu Petainu v posebni izjavi za United Press, da je pooblaščen, izjaviti, da je vsaka misel o kakoli francoski vojni akciji popolnoma izključena.

Ameriško veleposlaništvo v Vichyju je pozvalo vse ameriške državljane, da zapuste Francijo, ker da čez nekaj časa ne bi moglo nobenemu jamčiti za varen povratak v domovino.

Mirovna pogajanja med Lavalom in Hitlerjem se smatrajo v nevtralnih krogih kot začetek velike diplomatske ofenzive držav osi. Ta ofenziva naj bi se izvedla zelo hitro, da bi bila končana še pred izidom ameriških predsedniških volitev in da bi bila na ta način izključena vsaka možnost, da bi Združene države posegle v vojno.

Maršal Petain se je sestal s Hitlerjem v posebnem vlaku Hitlerja na neki mali železniški postaji v Franciji. Razgovoru med Hitlerjem in Petainom sta prisostvovala tudi zun. minister Ribbentrop in Laval. Vsebinska razgovora še ni znana.

Po ameriških vesteh hočejo dobiti Nemci od Francozov vso francosko vojno mornarico, oporišča v Dakarju, Bizerti, Casablanki in Toulonu. Nemčija bi v primeru sprejetja teh pogojev izpustila vse francoske vojne ujetnike in pomaknila mejo zasedenega ozemlja na sever do Seine. Če pa Francozi teh zahtev ne bi sprejeli, bi Nemčija okupirala vso Francijo.

General Franco je v spremstvu zunanjega ministra Suñerija odpotoval v San Sebastiano, kjer se je sestal s Hitlerjem. Sestanek je pripravil šef SS oddelkov Himmler.

Sestanka med Hitlerjem in generalom Frankom so se udeležili tudi šefi vseh vrst nemške vojske.

Spanija je baje pripravljena stopiti v vojno proti Angliji, če doseže Nemčija sodelovanje francoskega brodogradnje.

Francoski veleposlanik v Washingtonu je izjavil, da je popolnoma izključeno, da bi Francija nastopila proti svojim dosedanjim zaveznikom. V Vichyju pa se utemeljuje nemogućnost vstopa Francije v vojno zlasti z naslednjimi razlogi: 1. Gospodarsko stanje Francije je tako slabo, da ima Francija več kot dovolj skrbi za samo prehrano prebivalstva. 2. Demoralizirani francoski vojaki nikakor ne bi šli zopet v vojno. 3. Maršal Petain je že sporočil Hitlerju, da ne bo nikdar pristal na to, da bi bila Francija v vojno proti Angliji ali da bi dala svoje brodogradnje na razpolago za boj proti Angliji.

Predsednik Roosevelt je imel v Filadelfiji velik volilni govor, v katerem je ostro nastopil proti neresničnim vestem, ki jih širijo republikanci. Govoril je nato o velikih uspehih svoje vlade. Ob koncu svojega govora je zlasti podčrtal svoja prizadevanja za mir in naglasil, da ne bo poslala Amerika svoje vojske na tuje ozemlje, razen če bi bila napadena.

Podtajniki ameriškega zunanjega ministra Sumner Welles je imel v Baltimoru govor, v katerem je med drugim dejal, da je sedanji čas čas velike nevarnosti, na katero morajo biti pripravljene tudi Združene države. Obramba Združenih držav mora računati z možnostjo napada. Skupna obramba ameriških držav ni mogoča brez sodelovanja vseh ameriških držav. Nikdar še ni bila tako potrebna enotna fronta vseh ameriških držav kakor sedaj proti tako imenovane mu novemu redu, ki je zavladal v drugih kontinentih.

Sedanja vojna se vodi v glavnem zaradi hrane in petroleja, je izjavil ameriški mornariški minister Knox. Kdor kontrolira petrolej in živila, ta bo tudi zmagal v sedanji vojni. Evropski kontinent nima zadosti hrane niti petroleja. Narodi, ki obvladajo morja, so zato na boljšem.

Švedski listi poročajo, da je bil Leningrad v zadnjih dneh zatemnjen.

Navodila za izvajanje uredbe o kontroli cen na drobno

Čl. 1. Zaradi pravilnega in enotnega izvajanja uredbe o kontroli cen na drobno se morajo pristojne oblasti ravnati po teh navodilih:

Pristojne oblasti so banske uprave, ki jih je za to pooblastil Urad za kontrolo cen ter njim podrejene oblasti prve stopnje, ki predpisujejo cene na drobno na svojem območju, kontrolo nad njihovim delom pa vodijo oblasti druge stopnje po navodilih Urada za kontrolo cen.

Čl. 2. Predmeti, ki so pod kontrolo cen na drobno, so vsi predmeti, ki so bili postavljeni pod kontrolo cen na drobno v smislu uredbe o kontroli cen z dne 14. februarja 1940. ter oni predmeti, ki pridejo pod kontrolo cen na debelo.

Kako se določijo cene

Čl. 3. Cene na drobno se morejo po uredbi o kontroli cen določiti na dva načina: s predpisom maksimalne prodajne cene ali z določitvijo maksimalnega bruto-zasluga v odstotkih na efektivno nabavno ceno.

Pri določanju maksimalne cene ali maksimalnega bruto-zasluga se mora pristojna oblast ravnati po naslednjem:

Iz seznama predmetov, ki so pod kontrolo, izbere oblast one predmete, ki so najbolj važni v njenem kraju. Izpuščeni predmeti se morejo kasneje maksimirati po potrebi.

Kontrolirani predmeti se razdelijo v dve skupini:

1. v predmete, ki se proizvajajo v samem kraju potrošnje ali v neposredni okolici in pri katerih prevozniki stroški ne igrajo velike vloge. Takšni predmeti so n. pr.: mast (loj), sveže meso, v nekaterih krajih tudi drva, opeka in strešniki itd. Med te predmete spadajo tudi kruh in moka, toda njih cene se določa na temelju posebne uredbe in navodil Urada za kontrolo cen.

2. v predmete, ki se v kraj potrošnje dovažajo iz raznih krajev od raznih prodajalcev po raznih cenah in pogojih, n. pr.: riž, olje, kava, milo, sveče, platna in druge tkanine in prediva pod kontrolo itd.

Za predmete prve skupine določajo oblasti maksimalne cene (na primer da se ne sme mast prodajati po višji ceni kot din 22.—).

Za predmete druge skupine predpisujejo oblasti maksimalni kosmatni zaslužek, ki ga smejo maloprodajalci dodati k svoji efektivni nabavni ceni.

Za vsak predmet se mora posebej predpisati odstotek kosmatega zaslužka, njegova višina pa se mora odmeriti po krajevnih pogojih in razmerah.

V nobenem primeru in nikjer ne sme za kontrolirane predmete kosmatni zaslužek presegati 25%, pač pa se more določiti tudi nižji odstotek.

Pristojna oblast mora paziti, da bruto zaslužek nikdar ne presega običajni krajevni zaslužek.

Cene predmetov pod kontrolo, ki so veljale na dan uveljavljenja uredbe o kontroli cen na drobno z dne 30. avgusta 1940., se ne smejo zvišati z uporabo večje, če ne smejo zaslužka od onega, ki je veljal v času maksimiranja zaslužka. Če pa se izkaže, da so bili takratni zaslužki višji od maksimalnega 25% bruto-zasluga, morajo pristojne oblasti znižati odstotek kosmatega zaslužka na ta odstotek in izpod tega maksimalnega odstotka.

Čl. 4. Upravne oblasti prve stopnje, ki na svojem območju kontrolirajo cene na drobno, predpišejo maksimalne cene ali maksimalne bruto-zasluge v smislu tega navodila po zaslišanju občine ali protidraginjskega odbora, kjer ta obstoji, ter prisilnega združenja trgovcev za ta okraj.

Določena maksimalna cena ali maksimalni bruto-zaslužek k efektivni nabavni ceni se more na zahtevo prisilnega združenja trgovcev spremeniti, toda samo, če se dokaže, da je ta sprememba upravičena z ozirom na dejanske okoliščine. Spremembo more izvršiti banska uprava ali Urad za kontrolo cen, če se ugotovi, da dovoljena cena ali bruto zaslužek nista v smislu teh navodil.

Čl. 5. Upravne oblasti I. stopnje morajo vse izvršiti, kar je predpisano v teh navodilih, v sedmih dneh po prejemu.

Takoj po izvršenem poslu morajo poslati po 1 izvod svojega odloka pristojni banski upravi ter direktno Uradu za kontrolo cen v Beogradu z utemeljitvijo odloka.

Ker maloprodajalci niso dolžni, da prosijo za potrditev prodajnih cen, mora upravna oblast obvestiti trgovce po prisilnih združenjih, potrošnike pa na običajen način, kakšni bruto-zasluge so dovoljeni za posamezne kontrolirane predmete in katere maksimalne cene so določene, da se morejo po njih ravnati vsi trgovci in potrošniki.

Hkrati morajo odrediti, da morajo vsi maloprodajalci na vidnem mestu v svojem lokalu obesiti ta odlok in na vsakem kontroliranem predmetu označiti prodajno ceno, ki jo izračunajo v smislu odloka s prilažnim bruto-zasluga v odstotkih k efektivni nabavni ceni.

Kontrola cen

Čl. 6. Upravne oblasti I. stopnje morajo kontrolirati, če se maloprodajalci drže maksimalnih določenih cen in maksimalnih bruto-zaslugov.

Pri tej kontroli se morajo oblasti ravnati po naslednjem:

Paziti se mora na to, da ne prodaja niti en trgovec predmetov, za katere je določena maksimalna cena, po višji ceni od dovoljene in da po dovoljeni ceni ne prodaja blaga slabše kakovosti od drugih trgovcev v kraju.

Kot efektivna cena se razume cena, ki se dobi, kadar se ceni blaga po fakturi veletrgovca ali tovarne dodajo vsi stroški pakiranja in prevoza v obratovalnico maloprodajalca ter vse krajevne davščine. Če stroške prevoza in pakiranja nosi sam veletrgovec ali tovarnar, se to trgovcu ne bo priznavalo.

Kot prevozniki stroški se smatrajo vsi stroški za prevoz z železnico, ladjo, kamionom, vozom ali prenos po nosačih v obratovalnico.

V vrednost blaga po fakturi se mora vračunati tudi prometni davek, v kolikor je fakturi zaračunan, odbiti pa se morajo vsi rabati, ki jih dobivajo trgovci detajlisti na blago.

Maloprodajalec mora od veletrgovca ali od tovarne zahtevati, da na svojih računih navedeta številko in datum potrditve pristojne banske uprave za ceno, ki je fakturi zaračunana. Če upravna oblast I. stopnje dvomi v resničnost računov, mora vprašati bansko upravo, ki je izdala potrdilo, če je zaračunana cena pravilna.

Kontrolni seznam nabavljenega blaga

Čl. 7. Da morejo organi kontrole vsak hip ugotoviti, če se maloprodajalci drže dovoljenih maksimalnih cen ali maksimalnega bruto-zasluga, morajo maloprodajalci voditi kontrolni seznam, iz katerega mora biti razvidno: dan vnos in obrat nabavljenega blaga, od koga je bilo blago nabavljeno, datum in številka fakture firme, ki je dobavila blago, datum in številka potrdila pristojne oblasti, po katerem veletrgovec ali tovarna zaračunavata blago, kakšen odstotek bruto-zasluga je dopusten v

tem kraju za ta predmet, prodajna nadrobna cena dotičnega predmeta po prodajni enoti, podpis osebe, ki je kontrolirala vpisane podatke.

Obrazec tega kontrolnega seznama bo predpisal Urad za kontrolo cen ter se mora voditi redno.

Sreska načelstva morajo po svojih organih kontrolirati posamezne trgovine od časa do časa in brez predhodne objave ter ugotoviti, če se trgovci ravnajo po izdanih predpisih.

Pojem veletrgovca in maloprodajalca

Čl. 8. Da bi se olajšala kontrola v smislu veljavnih zakonskih predpisov, je potrebno, da se upravne oblasti I. stopnje ravnajo po naslednjih navodilih glede definicije trgovca na drobno in veletrgovca.

Maloprodajalec je trgovec, ki kupuje blago od veletrgovca ali proizvajalca z namenom, da ga prodaja dalje izključno samo potrošniku.

Če se takšen trgovec poleg direktne prodaje potrošniku bavi tudi s prodajo drugim trgovcem, ki prodajajo dalje potrošniku, tedaj se smatra trgovec, ki prodaja predmete pod kontrolo tako potrošniku in drugemu trgovcu, hkrati kot veletrgovec, ki mora v smislu uredbe o kontroli cen z dne 14. februarja 1940. zaprositi za potrditev prodajne cene na debelo.

Maksimalna prodajna cena na drobno, določena v tem kraju in v smislu teh navodil, velja tudi za takšnega trgovca na debelo. Pri določevanju maksimalne cene na drobno se mora upoštevati cena na debelo, ki jo je potrdila pristojna banska uprava, vendar pa bruto-zaslužek takšnega trgovca na debelo in na drobno ne sme presegati dovoljeni odstotek za prodajo na drobno, prodajna cena na drobno pa mora biti določena tako, da se omogoči vsem trgovcem na drobno v tem kraju, da

isto blago prodajajo po isti maksimalni ceni na drobno.

V takšnih primerih, ko obstoji posredniška vloga med trgovcem na drobno in na debelo in trgovcem, ki prodaja samo na drobno, se mora postopati tako, da se takšno posredovanje omeji na najmanjšo mero in onemogoči verižna trgovina po čl. 3. odst. 1. uredbe o zatiranju draginje.

Nagrade za ovajalce

Čl. 9. Vsa sreska načelstva morajo strogo paziti na to, da se trgovci ravnajo po odlokih, ki bodo izdani, ko tudi po določbah protidraginjske uredbe. V vseh primerih kršitve veljavnih zakonskih predpisov morajo takoj postopati v okviru pristojnosti ali izroče vse prestopke sodišču. O tem se mora obvestiti pristojna ban. oblast oz. uprava za vsak posamezni primer.

Posebno pažnjo morajo posvečati sreska načelstva izvajanju uredbe o pošiljanju brezvestnih špekulantov na prisilno delo in bivanje z dne 18. maja 1940. ter na uredbo o nadzorstvu nad izvrševanjem uredbe o zatiranju draginje in brezvestne špekulacije ter uredbe o kontroli cen, z dne 11. V. 1940.

Če organi kontrole ugotove, da se trgovec ne ravnja po predpisanih cenah in zaslužku, mora sresko načelstvo takoj postopati v smislu čl. 4. uredbe o kontroli cen na drobno in po možnosti takoj kaznovati kršitelja v okviru svoje pristojnosti po protidraginjski uredbi z dne 25. septembra 1939.

S posebno naredbo mora sresko načelstvo odrediti vsem organom, navedenim v uredbi z dne 11. maja, da opravljajo svojo dolžnost po tej uredbi in da vlagajo prijave, za katere jim pripada nagrada v smislu čl. 2. te uredbe.

Na krajih določenih za objavljanje na običajni način mora pozvati sresko načelstvo vse zasebnike, da v smislu čl. 1., odst. 3., te uredbe vlagajo ovadbe o kršitvah veljavnih predpisov in odlokov. Izrečno se mora naglasiti, da imajo ovajalci pravico na nagrado v smislu odst. 2. čl. 2. uredbe in ta odstavek se mora v objavi navesti dobesedno.

Čl. 10. Vsa pojasnila o izvajanju

uredbe o kontroli cen na drobno in vsa navodila daje oblastvom I. stopnje banska uprava po strokovnem kontrolorju cen.

Primer izračunavanja prodajne cene

Če trgovec na drobno kupi od veletrgovca 100 kg kave Santos extra po ceni din 67.— franko obratovalnica prodajalca, je kalkulacija naslednja:

	din
1 kg kave franko obratovalnica prodajalca	67—
Iz fakture se vidi, da je veletrgovec zaračunal za prevozne stroške do postaje in za toverni list	20—
Iz tovarnega lista se vidi, da je znašala prevoznina po železnici	75—
Iz priznanice občine za trošarino se vidi, da je bilo plačano skupno	200—
Iz pobornice vozniaka se vidi, da je veljal prevoz do obratovalnice maloprodajalca	40—
vsji stroški	335—
Izdatek na 1 kg kave	3'35
efektivna nabavna cena kave je	70'75
dovoljen bruto zaslužek 10 odstotkov	7'07
prodajna cena	77'82

Prodajna cena se mora vedno zaokrožiti navzgor do 25, 50 75 par ali cel dinar in bi bila zato v gornjem primeru prodajna cena 78 din za kg.

Če so poleg gornjih še nekateri drugi efektivni stroški kakor na primer pakiranje, vreče, prometni davek, ki je zaračunan v fakturi za blago domačega izvora itd., se morajo priznati tudi vsi ti stroški in izračunati prodajna cena na podlagi vseh teh stroškov.

Pozivamo vse trgovce, da nam pošljejo na podlagi svojih praktičnih izkušenj pripombe k tem navodilom.

Maksimirani kosmatni zaslužki za detailno trgovino v Ljubljani

Ljubljanski župan dr. Adlešič je izdal naslednjo odločbo:

Na podstavi čl. 1. in 2. uredbe o kontroli cen v nadrobni prodaji »Sl. l.« št. 420/71 z dne 4. septembra 1940. in na podlagi pooblastila kr. banske uprave dravske banovine v Ljubljani VII/K št. 510/40 z dne 17. septembra 1940.

d o l o č a m

za območje mestne občine Ljubljanske naslednje dopustne najvišje bruto zaslužke pri prodaji blaga na drobno, in sicer za:

Špecerijsko in kolonialno blago:

koruzna moka in zdrob 15%, pšenični zdrob 20%, riž 25%, sladkor in mast 15%, olje (cena se določi s posebno odločbo), surova kava, žgana kava in kavni surogati 25%, testenine (makaroni, spaghetti) proste 20%, testenine jajčne in čaj 25%, ješprenj, milo in sveče 20 odstotkov.

Manufakturno blago:

Za vse vrste blaga, naštetega v posebnem seznamu, ki je sestavljen del te odločbe: za blago pri en gros ceni do vključno din 10 za 1 m 15 odstotkov, za blago pri en gros ceni vključno do din 12 za 1 m 20%, za blago pri en gros ceni nad 12 din za 1 m 25%.

Galanterijsko blago:

sukanec (navadni) na en gros ceno 15%, sukanec pomožni-Knitting na en gros ceno 20%, volna (surova-industrijska) na en gros ceno 15%, volna finejša — za domača ročna dela 25 odstotkov.

Železninsko blago:

sekire, lopate, kopače (rovnice), kose, srpe in motike vse po 25%, za žeblice (evke) vseh vrst se dovoli temeljna prodajna cena za 1 kilogram din 9'50, za železo v šipkah (palično in betonsko) in fasonirano železo, izvzemši železo v obliki črk U in T, se dovoli temeljna prodajna cena za blago: a) v svežnjih za 1 kg din 7'75, b) za odprto blago za 1 kg din 8'—.

Zgoraj navedeni procentualni bruto-zaslužki se morajo dodajati efektivni nabavni ceni maloprodajalca. Za efektivno nabavno ceno se mora smatrati ona cena, ki se dobi na ta način, da se prištejejo k fakturi ceni trgovca na debelo vsi ambalažni stroški, stroški prevoza in pa krajevne (občinske) davščine (trošarina). Embalažni in prevozniki stroški se smejo prišteti k nakupni ceni (en gros ceni) le v tem primeru, če jih je trgovec na debelo dejansko (fakturno) zaračunal trgovcu na drobno. Prav tako se sme vračunati v fakturno (en gros) ceno prometni davek le tedaj, če ga je grosist zaračunal detajlistu. Če je trgovec na debelo trgovcu na drobno dovolil popust (rabat), ga mora detajlist od fakturne (en gros) cene odračunati (fakturna en gros cena manj rabat je lastna cena).

Maloprodajalec mora od prodajalca na debelo (producenta) zahtevati, seveda če ima dobaviteljska tvrdka sedež v naši državi, da v fakturi navede datum in številko dovoljenja pristojnega urada za

kontrolo cen, s katerim je bila za blago v fakturi navedena en gros cena odobrena. Maloprodajalci morajo na podlagi efektivnih nabavnih cen (lastnih cen) in dovoljenih bruto-zaslugov sami izračunati prodajne cene za posamezne predmete, ki so pod kontrolo in morajo tako zaračunano detailno ceno vidno označiti na blagu.

Radi omogočenja kontrole v pogledu nadrobne prodaje blaga po maksimalnih cenah z maksimalnim bruto-zasluzkom morajo prodajalci voditi poseben kontrolni seznam, iz katerega mora biti razvidno naslednje:

dan prevzema blaga, ime tvrdke dobavitelja, številka in datum fakture, fakturna cena za enoto, številka in datum odobritve te fakture po banski upravi, maksimalni odstotek bruto zaslužka, prodajna cena na malo.

Vse fakture za blago, ki je pod kontrolo cen, morajo prodajalci imeti pripravljene za vpogled po kontrolnem organu, in sicer ločeno od onih računov, ki se tičejo blaga, ki ni pod kontrolo.

Prekrški te odločbe se bodo kaznovali po čl. 9. uredbe o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije z zaporom do 30 dni in denarno kaznijo do 5 tisoč dinarjev.

Zoper to odločbo je dopustna pritožba na kr. bansko upravo v roku 15 dni po prejemu. Pritožba, kolkovana s kolkom za din 30— se vloga pri mestnem poglavarstvu v Ljubljani. Vložena pritožba pa ne bi zadržala izvršitve odločbe.

Denarstvo

Napoveduje se nov zakon o bankah

Iz Beograda se poroča, da so pristojni činitelji sklenili, da se začne izdelovati zakon o bankah. Do konca tega leta bo novi načrt že gotov. Novi zakon bi zajel vsa vprašanja, ki spadajo v to gospodarsko panogo in ki se doslej niso mogla rešiti, ker je manjkalo sodobni in enotni zakon o bankah. Baje se bo pri izdelavi načrta iskalo sodelovanje z zastopniki našega bančništva.

Zahteva se nov devizni pravilnik

V gospodarskih krogih se vedno bolj naglašajo potreba izdaje novega deviznega pravilnika. Sedanjí devizni pravilnik ima samo 21 členov, od katerih pa mnogi nimajo več prave veljave. Velik del deviznih predpisov je namreč v direktnem nasprotju z deviznim pravilnikom. Navzlic temu pa so ti predpisi sankcionirani z odloki finančnega ministra. Novi devizni pravilnik bi bil potreben tudi zato, da bi se vsi dosedanjí predpisi spravili v sklad in poenostavili in da bi se s tem bistveno olajšalo ne samo poslovanje gospodarskih ustanov, temveč tudi kontrola deviznih oblasti.

Devizni odbor pri Narodni banki je odločil, da se morajo dolarji naših izseljencev zamenjati po tečaju 55 din za en dolar in ne po uradnem tečaju 44,55 din za en dolar.

Madžarska narodna banka je znižala diskontno obrestno mero od 4 na 3%, lombardno pa od 4,5 na 3%. Kdaj bo znižala obrestno mero naša Narodna banka?

Zunanja trgovina

Izvoz svinj v Italijo je direktorja za zun. trgovino začasnó ustavil. Na Madžarsko so prispeli prve pošiljke surovega bombaža iz Rusije.

Letošnja trgatega na Madžarskem bo zelo slaba. Dočim je dal lani en hektar 11 hl vina, bo dal letos samo dva. Vsa proizvodnja se ceni na 800.000 hl, zaloge iz lanskega leta pa znašajo 400.000 hl. Ker znaša domača potrošnja povprečno na leto 3 milijone hl, bo morala letos Madžarska vino uvažati. Tudi iz Slovaške poročajo, da bo letošnja vinska trgatega dala za polovico manj ko lani. Ves letošnji pridelek se ceni na 80.000 hl, dočim je lani znašal 187.000 hl.

Romunija bo letos imela le 70% vina, ki ga je imela lani. To pa ni toliko posledica slabe letine, kakor pa izgube Transilvanije.

Italijanska firma Puricelli bo zgradila v Romuniji 500 km cest. Firma se je zavezala, da bo vsako leto zgradila 100 km cest.

Prihodnji teden se začne med Nemčijo in Romunijo nova trgovinska pogajanja, ki naj na novo uredijo vprašanje kontingentov, tečaja marke in ureditev plačilnega prometa. Romunije z Nizozemsko, Belgijo in Norveško.

Mestna občina v Sofiji namerava ustanoviti povrtniško borzo, v kateri bi se vskladišče vse povrtninske rezerve. Na tej borzi bi se določevale cene za vse povrtnine.

Cene na Madžarskem so se zvišale od lanskega septembra za 21,5 odstotka, življenjski stroški pa so narasli za 29%.

V začetku novembra se bodo začela v Rimu pogajanja med Italijo in Slovaško zaradi dobave slovaških drv Italiji. Slovaška ima pripravljenih za izvoz 350.000 kub. metrov drv, ki jih bo izvozila v Italijo in Švico.

Romunska vlada je dala dovoljenje za izvoz določene količine petroleja v Turčijo.

Vsak prebivalec Pariza bo mogel dobiti odslej na karte samo en kilogram krompirja.

Vel. Britanija je odkupila od Nizozemske Indije ves njen bencin za letala. Vest je vzbudila na Japonskem silno ogorčenje. Japonski listi pišejo, da bo Japonska šla raje v vojno, kakor pa da bi dopustila, da bi bila obsojena na počasno umiranje.

Urad za načrtno gospodarstvo na Japonskem je izdelal desetletni načrt za razporeditev industrije na Japonskem. v Mandžuriji in na Kitajskem.

Klic po organizaciji malih trgovcev

Najbolj zadet zaradi druginje, pomanjkanja blaga, sedanjih težavnih razmer ter že nepregledne kopice predpisov je detajlni trgovec. Vse zadnje slabe posledice pomanjkanja blaga, nevšečnosti zakonskih predpisov ter drugih težav padejo na detajlista. On mora prenesti vso krizo, ki jo rode pretirane cene, nanj se zlija vsa jeza potrošnikov in nad njim se preizkuša sila zakonskih predpisov. Pri vseh teh težavah pa njegov zaslužek vedno bolj pada. Pri soli je že skoraj enak ničli, pri petroleju je imel celo očitno izgubo, blaga, ki daje malo večji zaslužek, ni, izdatki v trgovini pa so vedno večji. Revez med reveži je danes trgovec detajlist, zlasti mali podeželski trgovec.

Vedno pa prihajajo nad detajlista nove težave. Tako sedaj zaradi moke. Cena bele moke je postavljena tako visoko, da jo ljudje ne morejo kupovati. Bela moka zato ostaja in mlini je imajo toliko, da ne vedo, kam z njo. Mnogi mlinarji so že sami znižali ceno bele moke in jo prodajajo po 8 din in tudi po manj, a kljub temu je ne morejo prodati. Sedaj so si skušali pomagati na ta način, da prodajajo krušno moko le, če kupi kupec tudi belo moko. Ponekod zahtevajo od grosista, da jim za vsakih pet vreč krušne moke odkupi eno vrečo bele, ponekod zahtevajo večji ali manjši odstotek. A tudi grosist ne more prodati bele moke, zato zahteva od detajlista, da kupi poleg krušne moke še belo. Tako pade navsezadnje na detajlista neizvedljiva naloga, da spravi naprej belo moko. To pa je nemogoče, ker je predraga. Tako ostaja detajlistu, ki itak nima posebnih sredstev, bela moka in če nima prav dobrih skladišč, se mu tudi pokvari. Kdo povrne detajlistu škodo?

Takšni in podobni primeri se ponavljajo neprestano in ni čuda, če se loteva zlasti podeželskega trgovca-detajlista obup. Zlasti se, ko izkupiček neprestano pada, daje, kajle pa rastejo. Poleg tega pa je treba za nabavo novega blaga — če se sploh dobi — vedno več denarja, kajti že takoj od izbruha vojne mora trgovec plačevati vse blago vnaprej in proti dobavnim pogojem, kakor se mu diktirajo. A kako dobiti vedno več denarja za nabavo blaga, ko pa pada zaslužek in ko je večina trgovcev že davno morala načeti prihranke za stara leta!

V tej veliki stiski ni čuda, da se je porodila med manjšimi detajlisti misel, da more v resnici krepko ščititi interese malih trgovcev samo organizacija malih trgovcev. Nastal je zato klic po organizaciji malih trgovcev. Nekateri zahtevajo takšno organizacijo tudi zato, ker so prepričani, da imajo v združenjih odločujoč vpliv veliki trgovci. To mnenje pa ni čisto pravilno. Kajti na vseh občnih zbiorih združenj odločuje edino le večina. Ta pa je brez izjeme v vseh združenjih.

Sonce je vir zdravja, moči in lepote!

Slabo vreme onemogoča sončenje na prostem. — Prezaposlenost vam ne dovoli potovanja na morje ali v planine!

Obsevajte se doma z našo patentirano ultravijoletno obsevalko

»ORIGINAL RUB«

Stane samo din 1200 — in je najcenejša obsevalna naprava te vrste. Za ta denar imate doma stalno sonce in zdravje, veselje in moč, ugodno občutje in nove življenjske sile.

Potemnitev kože že po par obsevanjih!

Dobavljata:

JUGOPATENT, Ljubljana. Dvořakova ulica 8/I.

njih v rokah malih trgovcev, ker je teh največ. Samo od malih trgovcev je zato odvisno, kakšna uprava se izvoli in kako se vodijo posli združenja. Če so mali trgovci zavedni in požrtvovalni, če se udeležujejo občnih zbiorov združenja, jim ni potrebna prav nobena nova organizacija, ker bi mogli v združenju imeti edino odločujočo besedo. Ni treba še posebej poudarjati, da jim nobena druga organizacija ne bi mogla služiti tako kakor prisilno združenje. Seveda pa je treba priti na občni zbor, tam nastopati in braniti svoje interese. Če pa te zavednosti in odločnosti ni, tudi nobena druga organizacija ne bo pomagala.

Treba pa je preudariti še nekaj! Vsa trgovina preživlja danes težke čase in vsi gospodarski stanovi so v stiski. Bolj ko kdaj koli je danes

potrebno složno delo med njimi in bolj ko kdaj koli je danes škodljiva vsaka cepitev njih sil. Danes je na mestu le solidarnost vseh gospodarskih stanov. Ta solidarnost se naj pokaže tudi v bolj požrtvovalnem delu za stanovske organizacije. Zato treba krepiti organizacije, ki jih že imamo, ne pa jih slabiti z ustanavljanjem novih, za katere pa tudi ni nobenega jamstva, da bodo delale bolje.

Čim večje so organizacije, tem večja je njih moč. Čim manjše so, tem manj tudi pomenijo. Zato pa ne cepiti svojih sil, temveč združiti treba vse sile in delati na to, da bodo obstoječe organizacije čim močnejše in da bodo vsi gospodarski stanovi združeni v enotni skupni organizaciji. Šele takrat se bodo interesi gospodarskih stanov upoštevali tako kakor treba!

Kontrola uvoza parafina Zopet proti trgovcem naperjena uredba

»Hrvatska privreda«, glasilo gospodarskih ustanov banovine Hrvatske piše:

Te dni je izdalo trgovinsko ministrstvo naredbo o razširjenju kontrole uvoza na parafin. Po tej naredbi bodo mogle odslej uvažati parafin samo one tvrdke, ki so registrirane pri Direkciji za zunanjo trgovino. Vsi uvozniki, ki hočejo uvažati parafin, morajo v roku 15 dni vložiti prošnje na Direkcijo za zunanjo trgovino. Prošnji se morajo priložiti dokumenti, da je tvrdka registrirana, da ima pravico obratovati po obrtnem zakonu, in da je v zadnjih dveh letih uvažala najmanj po en vagon parafina letno. Kot kavicjo mora plačati firma 30.000 din.

Ta naredba bo omogočila uvoz parafina industriji in obrtništvu, in sicer industriji direktno, obrtništvu pa s pomočjo novo ustanovljene centrale za nabavo obrtniških surovin pri Obrtni zbornici v Zagrebu. Trgovci pa, ki so bili dosedaj glavni uvozniki parafina in ki so deloma oskrbovali s parafinom industrijo ter bili izključni dobavitelji obrtnikov, bodo ostali odslej ob strani ter ne bodo mogli več prodajati tega predmeta.

Če se bo ta pot ustanavljanja central izvajala še nadalje, bo postala trgovina v najkrajšem času odveč. To bo imelo za posledico, da bo veliko število samostojnih trgovcev, a še večje število njih nameščenecv ostalo brez zaslužka.

Načrt uredbe o kontroli izvoza živine je naperien proti trgovcem

V Direkciji za zunanjo trgovino je bila konferenca z zainteresiranimi organizacijami glede izvoza žive živine na podlagi uredbe o kontroli zunanje trgovine. Pri tej priliki je bil izročen zainteresiranim gospodarskim organizacijam načrt uredbe o kontroli izvoza žive živine.

Kakor znano so dosedaj izvažali živo živino trgovci izvozniki, zadrage in rejci. Po dosednji praksi so imeli trgovci in zadrage po 40% vse izvozne kvote, rejci pa 20%. Načrt naredbe pa stavlja na prvo mesto zadrage, nato samostojne proizvajalce ter šele na konec trgovce, ki so vpisani v register izvoznikov pri Direkciji za zunanjo trgovino.

Nobena novost ni, da se pri nas favorizira ta ali ona skupina gospodarskih ljudi na škodo vseh drugih gospodarskih ljudi in tudi na škodo vsega gospodarstva. Vse lepo, če se pospešuje pri nas za-

in možnosti za obstoj. Poleg tega pa se bodo znatno tudi znižali državni in samoupravni davki ter se bodo zaradi tega pokazali na škodo celotne države in proračunih.

Takšna rešitev tega vprašanja ne ustreza niti interesom države, zlasti pa ne interesom banovine Hrvatske (in še manj interesom Slovenije, kar dostavlja no mi). Trgovinska zbornica v Zagrebu je zato zaprosila bansko upravo v Zagrebu, da se zavzame za to, da se ta naredba ne razširi na Hrvatsko, dokler se ne spremeni iz temelja.

Pri presoji vse zadeve je treba imeti pred očmi še naslednje: Znano je, da se parafin uvažal iz tujine in da so pod prejšnjimi režimi dobivali hrvatski uvozniki najmanj uvoznih dovoljenj. Favorizirala pa se je beograjska čaršija ali industrija velikega kapitala, pogosto pa tudi tujei. To stanje se hoče vzdržati z novo uredbo, ki določa, da se mora dokazati uvoz najmanj 1 vagona parafina v prejšnjem letu. Ker so imeli prej omenjeni takšna dovoljenja in skoraj monopolni položaj, niso prišli naši trgovci kot direktni uvozniki niti v poštev, temveč so morali kupovati parafin od omenjenih uvoznikov v Beogradu. Ta sistem se z novo naredbo podaljšuje. Zbornica prosi zato bansko oblast, da se naredba o kontroli uvoza parafina temeljito spremeni in ter predlaga nato konkretne predloge, kako naj se ta sprememba izvrši.

ženi načrt ostal v veljavi, bo neizogibno povzročil, da bodo začeli trgovci izvozniki živine likvidirati svoje obrate. Komu bo to v korist?

Zelo značilno je tudi to, da omejení načrt naredbe predvideva poseben dodatek, ki bi ga plačevala Direkcija zadrugam, dočim bi seveda bil za trgovce ta dodatek nedosegljiv. Že itak močna konkurenca zadrug bi postala s tem nepremagljiva in likvidirati bi morale še zadnje trgovske izvozne firme, ki bi še ostale. Kam pa bodo šli nameščenecv teh firm?

Ves načrt nove naredbe je torej očitno izdelan s sovražnostjo proti trgovcem. Ta dokazuje, da ni bil izdelan iz stvarnih vidikov, temveč iz one hujšakaške atmosfere proti trgovcem, ki je že napravila toliko zla in ki niti ni koristila kmetovalcem. Čeprav je bil njen zadnji vzrok, da si najdejo neki gospodje popularnosti pri kmetih. Slab znak za te gospode, če ne znajo najti te popularnosti na podlagi svojega dela, temveč le z demagoškim hujšakštvom proti trgovstvu. Na takšen način si pomagajo samo slabi delavci.

Poslovni krogi Murskega polja

proti ukinitvi vlakov

Železniška uprava je zopet odredila ukinitje cele vrste vlakov v Sloveniji, kakor se je že od izbruha vojne zgodilo že dvakrat, lansko jesen in letošnjo pomlad. Te omejitve železniškega prometa stopijo prihodnji ponedeljek, dne 28. t. m. v veljavo.

Če so že res potrebne omejitve v železniškem prometu, potem naj se nikar ne odpravljajo vlaki, ki so bistvenega pomena za naše gospodarsko življenje. To velja predvsem za Mursko polje, kjer so bili med Ljutomerom in Gornjo Radgono ukiniteni kar trije pari potniških vlakov. Promet je tu zelo živahen, ker gre za obmejno ozemlje in je torej razumljivo, da se čuti prebivalstvo sedaj živo prizadeto. Ukiniti kar šest osebnih vlakov na majhni progi, je pač malce preveč.

Prebivalstvo se zelo pritožuje nad tem novim ukinitjem osebnih vlakov. Zlasti iz trgovskih krogov prihajajo protesti, ker se poslovni ljudje od prihodnjega ponedeljka dalje ne bodo mogli več posluževati zvez med Ljutomerom in Gornjo Radgono. V mestu in v obmejnem trgu sta okrajni sodišči, kjer imajo ljudje vedno opravke, ravno tako tudi na davkariji. V obeh krajih je tudi živahen gospodarski promet. Iz Radgone bodo odslej mogli trgovci in drugi poslovni ljudje z vlakom le zgodaj zjutraj ob 5. ali pa zvečer nekaj pred 20. uro. Z glavne proge pa bo zveza ravno tako slaba in bo trgovec izgubil cel dan, če bo imel opravka v enem teh krajev ali v vmesnih postajah. Ni čuda, da so ljudje nejevoljni. Splošno mnenje je, da na eni progi nikakor ne gre, da se v vsaki smeri ukinito več kot trije vlaki. Hudo občuti tako postopanje železniške uprave tudi šolska mladina, ki je imela doslej dobre zveze za obisk meščanskih šol v Ljutomeru in Gor. Radgoni. Sedaj bodo morali otroci vstajati še v temi in se voziti ravno tako pred dnevom v šolo, domov pa bodo prihajali pozno zvečer. Kje naj si otrok potem vzame še časa za nalogo?

Gospodarske organizacije so se obrnile na pristojna mesta, da bi se ukinitje vlakov na Murskem polju preklicalo ali vsaj omililo.

Potrjena poravnava

Potrja se poravnava izven konkurza, sklenjena med trgovcem Ivanom Sevsčkom ter njegovimi upniki, katerim plača 55% kvoto v desetih enakih mesečnih obrokih.

Davčni svetovalec

Ali se uredba o odpisu davčnih zaostankov koncem leta 1937. nanaša tudi na doklade in eksekucijske stroške ter zamudne obresti?

G. I. B. v Lj. — Vprašanje: Prosil sem za odpis davčnih zaostankov in mi je finančna uprava odpisala davek, kolikor je v zaostanku do konca l. 1937. in pa sočasno odpisala tudi doklade, ne pa odpisajočih eksekucijskih stroškov ter zamudnih obresti. Po mojih informacijah bi se morale odpisati vse postranske pristojbine, ki so v zvezi z odpisanim davkom. Prosim, da mi pojasnite, ali so moje informacije pravilne.

Odgovor: Uredba M. s. br. 1167 od 22. decembra 1939. se nanaša le na zaostanke, ki so obstajali koncem l. 1937. na davkih, taksah in kaznih, v kolikor bi njihovo izterjanje pomenjalo gospodarsko propast za dolžnika. Doklade v tej uredbi vobče niso navedene, kar je naravno, ker bi odpisovanje pravomočno predpisanih dokladov bilo v skladu z avtonomijo samouprav, za katere se doklade pobirajo. Doklade bi v tem primeru mogle odpisati samouprave same na posebno prošnjo dotičnih davkoplačevalcev. V tem pogledu ni odpis iz naslova ožrožanja eksistenčnih pogojev vse nekaj drugega nego odpis iz naslova izbrisa, neizterljivosti, odločb na pritožbo itd., ker se odpis radi ožrožanja eksistenčnih pogojev vrši po prostem preudarku finančne uprave in torej ni dolžnost finančne uprave, oz. ni pravica davkoplačevalca.

Glede eksekucijskih stroškov in zamudnih obresti se pa postavlja finančna uprava na stališče, da se ne eni ne drugi stroški ne morejo odpisati, ker je davčni zavezanec dolžan, da plača vse obresti, ki teko v času, ko odmerjeni in dospeli davek ni bil plačan, kakor tudi stroške za izterjavo tega davka, v kolikor so po predpisih nastali. V zakonu o neposrednih davkih po mnenju finančne uprave ni nikjer rečeno, da se morajo v primeru naknadnega znižanja odmerjenega in dospelga davka znižati, oz. odpisati tudi navedene obresti in izvršilni stroški. Sklicevanje na čl. 78. odst. 3. uredbe o zavarovanju, prisilnem izterjavanju in neizterljivosti davkov iz l. 1929. po mnenju finančne uprave ne drži, ker po tej uredbi plača te stroške davčni dolžnik, razen če se je prisilna izterjava izvedla brez pravne podlage, česar pa pri davkih, ki so pravočasno predpisani, ne moremo smatrati. Vendar po našem mnenju to stališče fin. uprave v predpisih ni utemeljeno. Ker ravno ni izrečno prepovedano, da bi se eksekucijski stroški in zamudne obresti odpisale, če se odpiše davek, je gotovo logično in jasno, da delijo tako eksekucijski stroški, kakor zamudne obresti usodo davka. Če se davek odpiše, bi se morale odpisati tudi postranske pristojbine, to je vse pristojbine, ki so bile predpisane, ki so davek ni pravočasno plačal. Oboji stroški so nekaka odškodnina države za to, ker ni bil davek pravočasno plačan. Ako država pozneje davek odpiše, bi se morali odpisati tudi eksekucijski stroški in zamudne obresti, ker država ni imela za radi tega, ker je bil davek, od katerega se računajo eksekucijski stroški in zamudne obresti, nobene škode, kajti z odpisom nam jasno kaže, da na davek zbog plačilne nezmožnosti davčnega zavezanca ne reflektira. Če pa ne reflektira na davek, ne more reflektirati še na stroške in zamudne obresti. Sicer je državni svet v konkretnem primeru zavzel temu nasprotno stališče, vendar pa to nikakor ne sme plašiti interesentov, da iz načelnih razlogov s tožbo na upravno sodišče provocirajo še enkrat spor. Po mnenju naših strokovnjakov razsodba ni bila utemeljena v zakonu in prav bi bilo, da

Zvišanje cen starih zalog blaga

Pod tem naslovom piše zagrebški »Trgovački Vjesnik«:

V dosednji praksi zatiranja draginje in nadzorovanja cen velja predpis, s katerim se prepoveduje zvišanje cen za stare zaloge blaga.

Vsakemu gospodarskemu človeku je jasno, da je trgovev kapital v blagu. Če ne more za znesek prodanega blaga nabaviti nekoliko večje količine blaga ali če mu po nabavi iste količine ne ostane določen znesek za kritje režijskih stroškov in svojih potrebščin ali če ne more več nabaviti za isti znesek enake količine blaga, potem trgovec postopoma propada. Njegovo skladišče se stalno prazni in prisiljen je, da troši svoj kapital, ki ga je vložil v svoj obrat in naravna posledica tega bo ali poravnava ali konkurz.

Če se proizvajalec dovoli, da zviša ceno svojih proizvodov, bi

bilo logično da se dovoli tudi trgovcu, da zviša za isti znesek ceno blaga, ki je v času zvišanja cene v njegovem skladišču.

To je v celoti razumel komisar za cene v Nemčiji, ki je v svojih naredbah dovolil, da tudi trgovci zvišajo cene blaga istočasno s tvornicami.

Ena takšnih naredb (št. V-483-6267 z dne 16. avgusta 1940) komisarja za cene nemške države se glasi: »Dovoljeno je zvišanje cen za blago iz kristala, kozarce, vaze in brušeno steklo ter se more to zvišanje razširiti tudi na blago, ki je v skladiščih trgovcev.« Druga podobna naredba nemškega komisarja za cene pa se glasi (naredba št. III-325-12553):

»Detajlni trgovini se dovoljuje zvišanje cen žičnega pletiva za toliko, za kolikor se je blago dejansko podražilo. Trgovci smejo k svoji prodajni ceni pribiti oni zne-

sek, za katerega se je blago podražilo.«

Danes je vsakomur in ne samo gospodarstveniku, jasno, da je Nemčija izdelala enotno organizacijo svojega gospodarstva in da je tu prišel sistem diriganega gospodarstva do svojega najbolj popolnega izraza. In kaj vidimo? Vidimo, da Nemčija ve za meje, ki jih sme potegniti trgovini. V Nemčiji so prav gotovo dobro proučili razmere in možnosti trgovine, ko so izdali takšne odredbe. Nobenega razloga ne moremo najti, zakaj se ne bi tudi pri nas izdale takšne določbe. Če se bo pri nas še nadalje vztrajalo pri sedanjem sistemu, bo pomenilo to tiho likvidacijo vse trgovine. Lepega dne bo ostala trgovina brez blaga in brez kapitala!

Komu bo s tem pomagano? Naj odgovore na to oni, ki hujskajo na nedopusten način proti trgovcem!

Pospeševanje sadjarstva ob meji

Vzorne naprave v Slovenskih goricah

Zadnje čase so ob naši severni meji nastale nekatere naprave, ki si jih je prebivalstvo že dolgo želelo in ki imajo namen v obrobni krajih Slovenije dvigniti naše sadjarstvo in vinarstvo. Omogočile so se naprave, ki so za napredek gospodarstva v onih krajih zelo velikega pomena, v prvi vrsti s pomočjo banske uprave, pa tudi kmetijskega ministrstva in sedaj tudi Prizada, ki je začel iz svojega velikega dobička dajati za pospeševanje sadjarstva.

V prvi vrsti naj tu omenimo veliko sadno skladišče v Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, ki ga zida tamodnja Kmetijska zadruga. Prvi del skladišča je v glavnem že dozidan in obstoji iz treh velikih železobetonskih obokanih prostorov, v katerih se bo lahko vskladiščevalo do 40 vagonov najboljšega sadja. Zraven skladišča bo zadruga postavila še poslopje, v katerem bodo pisarne in prostori za napravo raznih sadnih konserv. Zadruga zida za Slovenske gorice zelo pomembno napravo s pomočjo banske uprave, ministrstva za kmetijstvo in Prizada. Pohvalno je treba tudi omeniti, da so k uresničenju dolgoletnih želja prebivalstva zelo mnogo prispevali tudi sadjarji sami z vožnjami in delom.

Kot drugo postojanko naših sadjarjev omenjamo veleposestvo »Lepi dol«, ki ga je pred kratkim kupil Prizad po posredovanju bana dr. Natlačenca. Priprave, da se posestvo izroči svojemu namenu, so že v teku. Tu bo posebna postaja za moderne naprave in prid našega sadjarstva. Veleposestvo obstoji iz mičnega gradiča, lepega parka z ribnikom in ogromnih sadovnjakov z najboljšimi žlahtnim drevjem, predvsem jablanami. Posestvo ima tudi zelo mnogo njiv in travnikov, pa tudi skrbno negovane vinograde in dobre gozdove. Gospodarsko poslopje je moderno zgrajeno in pripravno za vzorno živinorejo, kar bo zelo dobro služilo kmetom v onih krajih. Novi lastnik veleposestva bo tukaj postavil moderno skladišče za sadje, obratovališča za izdelovanje sadnih konserv in še več podobnih naprav.

Že večkrat smo na tem mestu mimogrede omenili novo banovinsko veleposestvo v Svečini tik meje, in sicer v zvezi z elektrifikacijo

ev. državni svet v zadevi ponovno razsodi, kajti zavrnitev državni svet nikakor ne prejudicira, da ne bi mogel v ponovnem primeru drugače, to je po našem mnenju pravilneje razsoditi.

severne meje. Ko je pred par leti banovina kupila to lepo veleposestvo, ga je namenila za ustanovitev gospodinske šole za kmetijska dekleta, ali bolje: gospodinska šola v Sv. Juriju pri Celju se je tjakaj preselila, seveda v dokaj boljše razmere, ker se v Svečini odpirajo poučevanju v kmetijskem gospodarstvu veliko večja torišča. Banovina je dala Mestnim podjetjem mariborskim pobudo za zgraditev daljnoveoda od Svečine in je zvezala šolo in vse gospodarske naprave z daljnovodom, ki je s tem postal nekako središče za elektrifikacijo neposredne meje.

Vzorne gospodarske in gospodinske naprave, ki so prišle s po-

močjo banovine v naše roke, imajo ogromne in povsem moderno urejene vinske kleti z vzornim kletarstvom. Saj slovi svečinsko vino daleč naokoli, na raznih razstavah ga vedno srečavaš. Gospodinska šola za kmetijsko gospodarstvo ima še lepše prostore kot v Sv. Juriju, zraven pa zelo velik vrt za zelenjavo, ki zalaga gurmane daleč naokoli.

Mnogo se je zadnje čase storilo za napredek sadjarstva in vinarstva ob severni meji, treba pa bo napraviti še mnogo več. Meji je treba posvečati vso pažnjo. S pametnim in smotrenim podpiranjem poljedelstva, v prvi vrsti pa glavnih produktov, sadja in vina, se bo gospodarstvo onih krajev hitro dvignilo in ljudstvo bo bolj zavedno, kakor je doslej. Kdor gospodarsko podpira mejo, utrjuje tudi državno misel in narodno zavest.

A. B.

Poslovni red v trgovini

Nekaj praktičnih nasvetov

Vodstvo vsake trgovine zahteva od svojega vodje temeljito strokovno znanje in delavoljnost. Poznati mora vsa sredstva, ki so se v poslovnem življenju dobro obnesla. Znati pa tudi mora ta sredstva izrabiti v trgovini. Delo se mora razdeliti in urediti tako, da se ne morejo pojaviti nedostatk.

Napravititi se mora poslovni red, po katerem se naj posluje.

Delo blagovne trgovine sestoji iz dveh glavnih delov: a) nakup blaga, b) razpečevanje blaga. To zahteva precejšnje sposobnosti, da se pravilno in pravočasno izkoristi vsakokratni položaj, ki nastaja s povpraševanjem in s ponudbo.

Vsaka trgovina povzroča po svoji vrsti in obsegu neke določene stroške, katere imenujemo poslovne stroške. Ti stroški vplivajo usodno na uspeh poslovanja. Vodstvo mora gledati na to, da s kolikor mogoče nizkimi poslovnimi stroški dosega velik promet po ugodnih in primernih cenah. V vsaki trgovini nastajajo tudi izgube radi nepazljivosti, da se nekaj blaga pokvari, nekaj tudi ukrade, kakor tudi pozabijo razni odjemalci plačati itd.

Prebitek, ki nastaja z nakupom in prodajo blaga, imenujemo kosmati zaslužek ali kosmati dobiček. Od tega dobička moramo odšteti poslovne stroške kakor tudi vse primanjkljaje zaradi pokvare blaga ali zaradi kraje, potem zaradi izgube pri odjemalcih, da dobimo čisti zaslužek ali dobiček. Če so stroški manjši kot je kosmati zaslužek, tedaj je bilo naše trgovanje uspešno. Če so pa stroški večji od kosmatega dobička, tedaj

nam je naše delo prineslo in rodilo le izgubo.

Ne more se sestaviti določen poslovni red niti za vse trgovine ene stroke, še manj pa za trgovine raznih strok, temveč se ravna ta po posebnostih trgovine, po krajevnih razmerah in običajih, po obsegu trgovine itd.

Podajam le nekatere podatke za sestavo poslovnega reda v trgovini.

Oddelek za nakup in upravljanje blaga obsega: 1. ugotovitev potrebe, 2. iskanje ponudb, 3. naročanje blaga, 4. prevzem in pregled došlega blaga, 5. vskladiščenje tega blaga, 6. preračunavanje prejetih računov, 7. primerjanje računskih postavk s prejetim blagom, 8. vknjižbo računov.

Prodaja blaga obsega v trgovini na debelo tele posle: 1. pridobivanje odjemalcev, 2. sestavljanje ponudb, 3. prevzemanje naročb, 4. priskrbovanje trgovskih informacij o odjemalcih, 5. izvršitev naročb in pregled za odpremo pripravljenega blaga, 6. odpremo blaga, 7. sestavo in odpošiljatev računov, 8. vknjižbo teh računov.

V trgovini na drobno obsega prodaja te posle: 1. pridobivanje odjemalcev, 2. urejanje izložbenih oken, 3. postrežbo odjemalcem, 4. zavijanje prodanega blaga in dostavljanje strankam na dom, 5. pisanje blagajniških blokov in prevzemanje kupnine.

Tu sem navedel nekaj podatkov, katere naj obsega vsak poslovni red.

Samo ob sebi se razume, da mora poslovni red vsebovati tudi navodila glede pisarniških poslov, kakor knjigovodstva, dopisovanja, blagajniškega poslovanja itd.

Tako dober tek vzbuja

naravna Rogaška slatina, da so se po zgodovinskih podatkih prebivalci okolice za časa lakote v 30letni vojni izogibali, piti to vodo, ker jim je povzročila prevelik tek.

Nove cene špirta

Finančni minister je odredil, da se morajo uradne prodajne cene za špirit od 15. oktobra dalje določiti na naslednji način:

1. Za denaturiran, dehidriran špirit, ki je določen za mešanje z bencinom franko tovarna oz. postaja za dehidriranje vključno pavšalni prometni davek 10 din za kg.

2. Za rafiniran špirit za proizvodnjo smodnika franko postaja kupca vključno pavšalni davek 11'60 din za kg.

3. Za rafiniran špirit za pijače franko postaja kupca brez pavšalnega davka za hektolitrsko stopnjo 16'80 din.

4. Za kurilni špirit franko postaja kupca brez pavšalnega davka za hektolitrsko stopnjo 10'50 din.

5. Za 95 do 96odstotni kurilni špirit franko postaja kupca brez pavšalnega davka za hektolitrsko stopnjo 12'50 din.

6. Za surovi špirit za industrijski kis franko postaja kupca brez pavšalnega davka za hektolitrsko stopnjo 10 din.

7. Za rafiniran špirit za proizvodnjo kisa franko postaja kupca brez pavšalnega davka za hektolitrsko stopnjo 11 din.

8. Za surovi špirit za industrijske namene franko kupčeva postaja brez pavšalnega davka za hektolitrsko stopnjo 11 din.

9. Za rafiniran industrijski špirit franko kupčeva postaja brez pavšalnega davka za hektolitrsko stopnjo 12 din.

10. Za špirit za okrepitev izvoznega vina franko postaja špiritne tovarne brez pavšalnega davka za hektolitrsko stopnjo 10 din.

11. Za rafiniran špirit za proizvodnjo izvoznih predmetov franko postaja kupca za hektolitrsko stopnjo 9 din.

12. Za rafiniran špirit za zasebna potrošniška skladišča zaradi obdačenja franko špiritna tovarna za hektolitrsko stopnjo 20'80 din.

Od uradne prodajne cene za denaturiran in dehidriran špirit, ki je določen za mešanje z bencinom, se mora kakor dosedaj uporabiti 1'50 din za kg izključno samo v korist kmetijskih špiritnih tovarn za zvišanje že obstoječega preferenciala.

Bombažni izdelki se bodo tipizirali

V Beogradu je bila v torek seja Posvetovalnega odbora za tekstilno industrijo. Na seji se je razpravljalo o razdelitvi bombažnega prediva za IV. četrtletje. Omenile so se tudi težkoče, ki so nastale pri nabavi turškega in italijanskega bombaža. Nato se je razpravljalo o reorganizaciji urada za bombažno predivo v smislu določb uredbe o kontroli zunanje trgovine. Urad bo postal po vsej verjetnosti centrala za bombaž, bombažno predivo in umetne tekstilne surovine. Glede finansiranja urada se je sklenilo, da se dosednji prispevek 0.5% od višine dodeljenega kontingenta zviša na 1%. Končno se je razpravljalo o ustanovitvi zajednice predlovalcev in uvoznikov bombaža, bombažnega prediva ter umetnih tekstilnih surovin. Razpravljalo se je tudi o standardizaciji in tipiziranju bombažnih izdelkov.

Tiskovine za kontrolne knjige detalistov

je založilo Združenje trgovcev za mesto Maribor. Na to se opozarjajo trgovci, ki so prejeli od Združenja zadevno okrožnico.

Načrt o kontroli uvoza železa in kovin je gotov

Kakor poroča »Jugoslavenski Kurir«, je gotov načrt naredb o kontroli uvoza železa in železnih izdelkov, aluminija, svinca, cinka, kositra, niklja, bakra, strojev, aparatov, elektrotehničnih predmetov in prevoznih sredstev iz vseh držav.

Po tej naredbi pride ves uvoz teh predmetov pod kontrolo Direkcije za zunanjo trgovino. Uvažati bodo smela te predmete samo podjetja, ki so registrirana pri Direkciji za zunanjo trgovino in ki so te predmete uvažala že najmanj dve leti. Kontrola se bo izvajala kakor pri vseh drugih predmetih s pomočjo uvoznih potrdil.

Odprava preferencialov za izvoz v Nemčijo

Iz izjav ministrov dr. Cincar-Markovića in dr. Andresa je razvidno, da so po novi trgovinski pogodbi z Nemčijo odpravljeni preferenciali za naše izvozne predmete. V zadnjih 6 letih nam je Nemčija priznavala preferenciale za pšenico, koruzo, fižol, sojo, laneno seme, sveže grozdje, jabolka, češnje, za pekmez, žive gosi, zaklano živino, divjačino, mast, rumenjake in ferosilicij. Odprava preferencialov se bo izvršila postopno in bodo ti odpravljeni le za nekatere predmete takoj. Likvidacija preferencialov se bo izvršila v treh etapah. Za nekatere predmete prenehajo veljati preferenciali že 1. oktobra, za druge 1. januarja, za vse ostale pa 1. aprila 1941.

Vprašanje naših terjatev proti Franciji

Ker je Francija razdeljena v dva dela, v zasedeno in nezasedeno Francijo je nastal zastoj v plačevanju naših terjatev proti Franciji. Ta zastoj traja že tri mesece. Sedaj skušajo naši pristojni krogi doseči likvidacijo naših terjatev, ki znašajo nad 40 milijonov frankov. Vprašanje se bo uredilo na ta način, da se sedanja ustanova za kompenzacije v Parizu razdeli na dva dela, da bo torej imela svoj sedež za zasedeno Francijo v Parizu, za nezasedeno pa v Vichyju. Na ta način je upanje, da bo mogoče v primeroma kratkem času doseči plačilo že davno dobavljene našega blaga.

Kuhinjska posoda se bo podražila

Velike težkoče so nastale v naši proizvodnji kuhinjske posode. Surovine kot boraks, ki smo ga dosedaj uvažali iz Severne Amerike, nadalje kaleksid, ki smo ga dobivali iz Avstralije ter kobaltov in nikljev oksid, ki smo ga uvažali skozi Nemčijo, se danes ne morejo več dobiti. Poleg tega je zaradi zadnje podražitve pločevine, zvišanja delavskih mezd ter podražitve prevoza naša proizvodnja kuhinjske posode prisiljena, da tudi ona zviša cene za svoje proizvode. Računati je zato s tem, da se bo kuhinjska posoda podražila.

Nemški strokovnjak o balkanskem kmetijstvu

Znani nemški strokovnjak prof. dr. Wagemann, ki je predsednik zavoda za konjunktorno proučevanje, je objavil članek o razvojnih možnostih balkanskega kmetijstva pod naslovom: Neizkoriščena bogastva. V članku razvija naslednje misli:

Balkan sicer ni dežela neomejenih možnosti kakor so bile nekoč Združene države Severne Amerike, ko so začele obdelovati neizmerne ploskve tedaj še deviške zemlje. Vendar pa ima tudi Balkan velikanske možnosti za razvoj kmetijstva.

Predvsem bi se mogla izboljšati tehnika proizvodnje. Tako bi se moglo preiti na sistem večkratne spremembe posevka. Če samo ta sprememba bi mogla znatno povečati donos. Uvesti pa bi se morale tudi nove kulture. Posebno važne bi bile kulture, ki bi mogle služiti domači industriji kot surovina in ki bi se mogle izvažati. V prvi vrsti treba omeniti tobak, lan, konopljo, oljato repico, sezam, janež, kopro, sojo, mak, sončnice, ricinus, bombaž, sladkorno repo, grozdje, povrtnino in sadje.

Če bi se poleg tega obdelovanje zemlje moderniziralo, bi se proizvodnja povečala, a tudi pocenila. Zamar je pregovor, da bi moral ruski kmet zaorati svojo zemljo samo pet centimetrov globlje in ves svet bi preplaval s svojimi pridelki. V nekem oziru velja to tudi za Balkan. V Jugoslaviji so mi pravili, da nekateri kmetje ne marajo železnih plugov, ker da je plast orne zemlje silno tenka, da se po njih mnenju z železnimi plugi sploh ne more orati. Zaradi tega je polno železnih plugov, ki so jih dobili kmetje na račun reparacij, zarjavelo, ker jih nihče ni uporabljal. Vzrok bo najbrže v tem, ker ti plugi niso bili pravilno konstruirani za tamkajšnje zemljo. Gotovo pa je, da je na Balkanu mnogo krajev, kjer bi železni plug napravil naravnost čudeže.

Velike rezerve v proizvodnji bi se mogle nadalje doseči s pravilnim uporabljanjem vode. Hkrati z

južnim soncem bi mogla ta voda spremeniti cele pokrajine v pravi raj, podoben kalifornijskim dolinam. Znatno bi se mogla proizvodnja povečati tudi z večjo uporabo umetnih gnojil. Danes se ne uporablja niti ena desetina onih količin umetnih gnojil kakor v drugih državah.

Enak položaj je tudi glede narčne kulture posevov in živinoreje. Še vedno se malo dela za uničenje poljskih škodljivcev in živinskih bolezni.

Skratka: balkanskemu kmetijstvu manjka ono sistematično izpopolnjevanje, ki se uporablja v vseh modernih industrijskih in agrarnih državah in s katerim se je v teh državah donos podvojil ali celo početril. Umetna gnojila in kmetijski stroji so v teh državah revolucionirali tehniko kmetijske proizvodnje, kar v zgodovini človeštva pomeni zmago človeka v boju proti lakoti, podobno kakor umetna namakanja zemlje v starem veku.

Zato je razumljivo, da znaša v balkanskih državah donos kmetijstva eno tretjino, pa tudi samo četrtno donosa v srednji in zapadni Evropi, čeprav so tam klimatični pogoji mnogo bolj neugodni. Treba bo dela ene do dveh generacij, da se bo ta cilj dosegel, čeprav bi se takoj začela forsirati modernizacija kmetijstva. Zato pa tudi ni prazna teoretična predpostavka, da bi se tedaj donos hektarja zemlje povečal za celih 50 %. Računsko pa se more dokazati, da bi v tem primeru vse potrebe nemškega uvoza kmetijskih proizvodov mogle biti popolnoma pokrite. Danes znaša ta uvoz 4 milijarde mark ter prihaja v prvi vrsti iz južnovzhodnih dežel, in samo del iz južnovzhodnih dežel Evrope. Če bi se pa agrarna proizvodnja na Balkanu modernizirala, bi mogla dobiti Nemčija v južnovzhodni Evropi ne samo vse potrebne količine živil in krme, temveč tudi vse agrarne surovine, razen nekaterih, ki se proizvajajo v subtropskih in tropičnih krajih.

Malo dobre živine

Pretekli teden je bil v Mariboru živinski sejem, na katerega je sicer bilo priganega še precej blaga, vendar je bilo izbire le malo. Dobrih volov, bikov in krav kmetje ne gonijo več radi na sejem. menda čakajo boljše cen. Prodani sta bili zopet dve tretjini vsega priganega blaga, znak, da prebivalstvo potrebuje mesa, da pa dobre živine ne more več dobiti v oni meri kakor še pred enim letom. Res je pa tudi, da kmetje v hlevih nimajo, posebno kar se tiče severne Slovenije, več tako dobro rejnih živali kakor prej. Splošna psihoza tudi nekaj vpliva, ker kmet ob meji pravi, da se mu ne ljubi prav brigati se za živino, ker nihče ne ve, kaj se še vse lahko pripeti v današnjih negotovih časih.

Cene so še vedno zelo visoke in nikakor ne kažejo, da bi se začele zniževati. Debeli voli so bili 8:50—9:50, poldebili 7—8:25, plemenski biki 7:50—9:25, biki za klanje 6:50—8, debele krave 6:50 do

7:50, plemenske krave 7—8, klobasariče 5—6, molzne krave 6:50 do 7:50, breje 6—7:50, mlada živina 7—8:50 in teleta 9—11 dinarjev za kilogram žive teže. Opaža se, da se tuhtam prižene na mariborski sejem tudi živina iz obrobni hrvatskih krajev. Dobi se včasih tudi prav lepa živina, kakršne pri nas navadno ni, zlasti iz okolice Djurdjevca. Dobe se krasni biki po 1000 do 1100 kilogramov težki. Zal so taki eksemplari pretirano dragi.

Zelo drago je goveje meso, kar zlasti občutijo mesarji, ki ne s... temu primerno zviševati cen mesu v nadrobni prodaji. V mariborski klavnici, kjer se razvija vedno bolj živahna upcija, je veljalo v tork volovsko meso prve vrste 16—18, druge vrste pa 13 do 15 dinarjev za kilogram, meso bikov, krav in telic 12—18, dobro telečje 12—18, slabše vrste pa 12—16 dinarjev. Svinjsko meso, sveže, se je prodajalo mesarjem po 21—22 dinarjev za kilogram.

Kar se tiče svinj, je bila podobna slika na sejmu v Ptuj preteklo sredo. Pripeljanih je bilo komaj 150 svinj in nekaj nad sto prašičkov, prodali pa so vsega skupaj komaj sto rilcev. Blago je bilo srednje kakovosti, lepega blaga že skoraj primanjkuje. Mesnate svinje so bile po 11—12, debele 12:50—13:50 in plemenske svinje 10—11 dinarjev za kilogram žive teže. Prašički, stari 6 do 12 tednov, so se trgovali nekako med 100 in 120 dinarjev za komad.

Doma in po svetu

O živahnih političnih posvetih poročajo zopet iz Beograda. Tako so imeli več konferenc min. predsednik Cvetković, podpredsednik vlade dr. Maček, ministra dr. Korošec, dr. Šutej, ban dr. Šubašić in drugi. Namen teh posvetov je vedno isti.

Pripravlja se osnutek uredbe, po kateri bi bila tuja industrijska podjetja, ki bi prenesla svoj sedež v Jugoslavijo, oproščena vseh taks. Pogoj za oprostitve pa bo, da ima podjetje večino svojih obratov v Jugoslaviji in da je večina delnic v rokah jugoslovanskih državljanov.

Minister za soc. politiko in ljudsko zdravje je podpisal naredb o zavarovanju za primer onemoglosti, starosti in smrti delavcev v javnih podjetjih.

Postno ministrstvo je dalo v promet nove poštne znamke s sliko kralja Petra. Znamke so v vrednosti po 5 in 5:50 din.

Avtomobilska tovarna se je ustanovila v Rakovici pri Beogradu. Nova tovarna razpolaga s 60 milijoni din kapitala. Tovarna je dosedaj izdelovala letalske motorje.

Jugoslovanska mornarica je dosedaj izgubila 7 ladij s skupno tonazlo 45.300 ton. Največja ladja, ki smo jo izgubili, je bil parnik »Carica Milica«, ki je imela 9900 ton nosilnosti.

Na beograjski univerzi se je vpisalo letos 110 židovskih dijakov, zaradi nove uredbe pa jih bo moglo ostati na univerzi samo 17.

V Splitu se sestanejo te dni delegati ljubljanskega Pokojnisknega zavoda ter zastopniki Pok. zavoda v Zagrebu zaradi razmejitve obeh zavodov ter priključitve dalmatinskih zavarovancev k zagrebškemu pokojninskemu zavodu.

Pri letalski nesreči pri Borovu so izgubili življenje vsi trije člani posadke ter štirje potniki, dočim je bilo 6 potnikov ranjenih.

Bivši romunski kralj Karol in vse njegovo spremstvo je postavljeno v Španiji pod policijsko nadzorstvo.

V Rumuniji je bilo aretiranih okoli 100 Poljakov, češ da so špiunirali. Med aretiranci je tudi maršal Rydz-Smygl.

Nemško romunski dogovor o izselitvi Nemcev iz južne Bukovine in severne Dobruđe je bil podpisan v Bukarešti.

Velik potres je bil v Rumuniji. V Bukarešti je bilo več hiš resno poškodovanih. Tri osebe so bile ubite.

Po zadnjem štetju ima Turčija 18 milijonov ljudi. Njeno prebivalstvo se je v desetih letih pomnožilo za 2 milijona.

V Madridu je obsodilo vojaško sodišče na smrt več bivših voditeljev socialistične stranke. Smrtne obsodbe so bile že izvršene.

Nova francoska vojska bo štela samo 100.000 mož. Ta vojska bo samo v Franciji, ker je v francoskih kolonijah zadosti številna vojska za njih obrambo.

Francoska vlada se bo v kratkem vrnila iz Vichyja v Pariz, ker da je to potrebno za utrditev notranjega mira. Hitler je dal na vrnitev vlade že svoj pristanek.

V Moskvo odputuje v kratkem posebna italijanska delegacija, da razčisti razna vprašanja. Zlasti se bo govorilo o Dardanelah.

Ameriški mornariški minister Knox je izjavil, da imajo Združene države Sev. Amerike na Tihem oceanu že mnoga oporišča, od katerih je največje oporišče na Havajskih otokih. V kratkem pa bodo dobile še nova. Nova oporišča na Atlantskem oceanu so zelo povečala pomorsko silo Združenih držav Sev. Amerike, zlasti še, ker bo njih vojna mornarica zelo povečana.

Na vprašanje, kako potekajo japonsko-nizozemska pogajanja za dobave petroleja iz Nizozemske Indije, je izjavil drž. podtajnik Butler, da ta pogajanja še niso končana. Angleška in ameriška vlada

sta stalno informirane o poteku teh pogajanj ter je sodelovanje med Anglijo, Ameriko in Nizozemsko Indijo v tem vprašanju popolno.

Washingtonska vlada je zaplenila 60 lovskih letal in 50 bombnikov, ki so bili zgrajeni v Ameriki za švedsko vlado. Ameriška vlada je hotela ta letala odkupiti, ker pa so švedi prodajo odklonili, jih je washingtonska vlada zaplenila. Švedska vlada je proti zaplenbi protestirala.

Predsednik Roosevelt je podpisal odlok, s katerim se določa prednost za vsa naročila v posebnih tovarnah za račun narodne obrambe. S tem se uvaja nad posebnimi podjetji državna nadzorstvo, ki ga dosedaj Združene države niso poznale.

Iz Bukarešte se poroča, da so svetji spremenili Bukovino in Besarabijo v pravo vojaško taborišče. V obeh deželah so zbrane velikanske količine vojaškega materiala. Iz Ankare pa se poroča, da so Nemci zbrali v vzhodni Prusiji in na Poljskem veliko število čet ter velike množine letal.

Sejmi

28. oktobra: Lož, Mokronog, Radovljica, Žužemberk, Središče, Gornji grad, Koračice, Muta, Slov. Bistrica, Sv. Jurij pri Celju, Dol. Lendava.

29. oktobra: Ormož, Maribor, Dol. Lendava.

30. oktobra: Studenec pri Krškem, Veliki Gaber, Celje, Ptuj, Trbovlje (tržni dnevi).

31. oktobra: Turnišče, tržni dan s svinjami.

1. novembra: Trbovlje.

2. novembra: Cerknica, Mirna, Celje, Brežice, Trbovlje, Vitanje.

Živinski in kramarski sejem na Veseli gori pri St. Rupertu se vrši 26. oktobra 1940., t. j. na soboto.

* Na to posebej obveščamo kupce in prodajalce zlasti za živino, ker so prijavljeni številni kupci.

Ze v 24 urah

barva, plesira in kemično s n a ž i obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši. monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

A. ŠARABON & CO.

LJUBLJANA

Uvoz kolonialne robe

Veletrgovina s specerijo

Velepražarna za kavo

Milniza dišave

Glavna zaloga rudniških vod

Brzojavni naslov:

ŠARABON LJUBLJANA

Telefon št. 26-66

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovani prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

DAMSKE PLAŠČE

za jesen in zimo nudi v največji izbiri po ugodnih cenah konfekcija

LUKIČ, LJUBLJANA

PRI TROMOSTOVJU

KNJIGOVESNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda-konte, štrake, journale, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.